

IZ SVETA TIŠINE

Glasiło Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

ISSN 1318-1394

Letnik XXXIII, št. 10 / oktober 2012

- **MEDNARODNI DAN GLUHIH**
- **MaKa IN MaKu TER NAJINA ABECEDA**
- **REŠEVANJE IN KOMUNIKACIJA Z GLUHIMI V GORAH**
- **ZMAGA FUTSAL REPREZENTANCE GLUHIH SLOVENIJE V PRAGI**

POŠILJANJE PISNEGA IN SLIKOVNEGA GRADIVA ZA GLASILO IST

V naše uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

UREDNIŠTVO

OBVESTILO UREDNIŠKEGA ODBORA

Pred vami je oktobrska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja, obsežna številka, je bila posvečena uspehom naših športnikov ter mednarodnim dogodkom na skupščinah evropskih in mednarodnih organizacij gluhih in naglušnih. Tokratno številko posvečamo praznovanju mednarodnega dne gluhih, ki je letos potekalo v Krškem, mednarodnim novicam in zanimivostim iz društev.

Zahvaljujemo se vam za prispevke in upamo, da boste z nami sodelovali tudi v prihodnje. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste pristrčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, **s pripisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek in naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani **www.zveza-gns.si**.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov **urednistvo.ist@zveza-gns.si**.

UREDNIŠTVO

Pismo našega urednika

September je čas, ko gluhi praznujejo svoj praznik, saj je Svetovna zveza gluhih leta 1959 razglasila mednarodni dan gluhih. Ena najpomembnejših nalog omenjene zveze je zagotovitev človekovih pravic gluhim po vsem svetu na vseh področjih življenja. Človekove pravice so univerzalne in pripadajo vsem, ne glede na spol, nacionalno ali etnično pripadnost, barvo kože, vero, jezik, status invalidnosti ali gluhoti. Tako so gluhi na enakih osnovi kot vsi ostali upravičeni do civilnih, političnih, socialnih, ekonomskih in kulturnih pravic.

Na žalost so pravice gluhih pogosto spregledane, zlasti v državah v razvoju. Družbeni predsodki in ovire preprečujejo, da bi uživali vse človekove pravice, glavni oviri pa sta pomanjkanje priznanja, sprejemanja in uporabe znakovnega jezika na vseh področjih življenja ter pomanjkanje spoštovanja njihove kulturne in jezikovne identitete.

Večina gluhih v državah v razvoju ni deležna nikakršnega izobraževanja in okrog 80 odstotkov 70 milijonov gluhih po vsem svetu nima dostopa do njega. Le manj kot 2 odstotka gluhih ima možnost izobraževanja v znakovnem jeziku. Položaj gluhih žensk in otrok je še slabši. Zato razvoj in priznavanje znakovnega jezika gluhim zagotavlja enake možnosti za vključevanje v družbo.

Dvaindvajsetega septembra smo se predstavniki Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in člani trinajstih društev iz vse Slovenije zbrali v Krškem, da bi proslavili mednarodni dan gluhih ter 50-letnico delovanja Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško. Namen mednarodnega dne je širšo javnost opozoriti na nevidno invalidnosti – gluhoti, ki gluhe še vedno prepogosto odriva iz družbenega in družabnega življenja slišče družbe.

Društvu gluhih in naglušnih Posavja Krško ob častitljivem jubileju iskreno čestitamo.

Adem Jahjefendić

IZDAJATELJ: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **SPLETNA STRAN:** www.zveza-gns.si
UREDNIK: Adem Jahjefendić, uredništvo.ist@zveza-gns.si **UREDNIŠKI ODBOR:** Zdenko Tomc, Franci Mulej, Boris Horvat, Nina Janžekovič, Aleksandra Rijavec Škerl, Nataša Kordiš
LEKTORICA: Barbara Perc **OBLIKOVANJE:** Franc Planinc **TISK:** Farba, grafične storitve d. o. o. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano k plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici:
Mednarodni dan gluhih
Foto: ZDGNS

KAZALO

1. Pismo našega urednika
2. S sekretarjeve mize
5. Novinarska konferenca ob mednarodnem dnevu gluhih
7. Videonagovor predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka
8. Mednarodni dan gluhih
10. Govor predsednice Zveze Fride Planinc na mednarodnem dnevu gluhih
11. Govor predsednika Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško Bogdana Kuharja
12. Kulturna prireditev na Mesarskem mostu
13. Utrinki z mednarodnega dne gluhih
16. Dr. Lovász izvoljen v Odbor Organizacije združenih narodov za pravice invalidov
17. Obisk tajnika Evropske zveze mladih gluhih
18. Kultura sliščih otrok gluhih staršev
22. Kultura branja
24. MaKa in MaKu ter najina abeceda
28. Reševanje in komunikacija z gluhiimi v gorah
34. Zmaga futsal reprezentance gluhih Slovenije v Pragi
35. Marino Kegl zmagal na mednarodnem teniškem turnirju

S sekretarjeve mize

Misel angleške pisateljice Charlotte Bronte **'ne gledam naprej, ne gledam nazaj, temveč vedno poskušam gledati ta trenutek'** v teh kriznih časih pomembno vpliva na naš pogled na svet.

NACIONALNI PROGRAM ZA JEZIKOVNO POLITIKO

Po mnogih opozorilih in prošnjah za sklic delovnega sestanka na ministrstvu, pristojnem za jezikovno politiko, smo se na temo nacionalnega programa avgusta sestali z njihovimi predstavniki.

Na sestanku smo izrazili nezadovoljstvo in utemeljili pomembnost znakovnega jezika, ki ga je potrebno umestiti kot enakovrednega slovenskemu jeziku.

Podali smo tudi pripombe, ki smo jih uskladili z Združenjem tolmačev slovenskega znakovnega jezika ter Zavodom za gluhe in naglušne Ljubljana, za katere želimo, da jih predlagatelj vključi v besedilo programa. Žal do danes ministrstvo še ni objavilo končnega predloga, ki bo poslan vladi.

NACIONALNO JEZIKOVNO PRIZNANJE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v okviru razpisa Evropske unije, Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja ter Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport letos kandidirala za jezikovno priznanje. Povabljeni smo bili k predstavitvi projekta, saj smo prišli v ožji izbor. Čeprav priznanja nismo prejeli, smo dostojno zastopali osebe z okvaro sluha ter strokovno javnost ozaveščali o pomenu znakovnega jezika.

VEČJEZIČNOST V EVROPI

Udeležili smo se mednarodne konference Večjezičnost v Evropi, kjer smo na povabilo Evropske komisije kot edini predstavnik Slovenije

s projektom Slovar mednarodne kretnje in slovenskega znakovnega jezika na spletu predstavljali Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije. Predstavili smo celotno področje razvoja znakovnega jezika ter pripravili gradivo in lično oblikovan plakat.

Razstavni prostor Zveze

Konferenca

ŠPORTNA ZVEZA GLUHIH

Sekretariat Športne zveze gluhih je obravnaval tekoče športne zadeve, tako na državnem kot mednarodnem nivoju. Obravnavali so tudi postopke, potrebne za sklic sestanka predsedstva v zvezi z izvolitvijo nadomestnega predsednika, ki bo delo opravljal do volitev prihodnje leto. Zelo smo se razveselili tudi novice iz Bolgarije, da so stekle priprave na letne olimpijske igre gluhih v Sofiji.

AKTUALNA ZAKONODAJA

Rad bi opozoril na aktualne ter zakonske akte v pripravi. Na vse se je treba odzvati in opozoriti na neenakopraven položaj oseb z okvaro sluha. Pri prebiranju, pisanju pripomb ter amandmajev bi nam lahko veliko pomagali osebno zavzeti posamezniki, katerih pomoč je dobrodošla.

Naj naštejemo le nekaj najbolj aktualnih tem – Nacionalni program za jezikovno politiko, Pravilnik o tehničnih pripomočkih in Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, Zakon o osebni asistenci invalidov, Reforma pokojninsko-invalidskega zavarovanja (ZPIZ-2), Nacionalni program socialnega varstva, Podporno bivanje invalidov, Zakon o družbenem varstvu otrok s posebnimi potrebami, Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, Zakon o uravnoteženju javnih financ ...

RAZPIS ZA SOCIALNO REHABILITACIJO SOCIALNO OGROŽENIH

Na podlagi sklepa upravnega odbora Zveze smo organizirali dodatno socialno rehabilitacijo socialno ogroženih in sodelavcev na področju osebne asistencije. Rehabilitacija je potekala v počitniškem domu v Kranjski Gori, kjer so najbolj primerne prostori. Vnovič smo organizirali tudi animacijo in vodenje.

DRUŽBENO ODGOVORNI VIDEO POSNETKI ZVEZE V MEDIJIH

Po dolgotrajnih pogajanjih je Televizija Slovenija na program uvrstila nekaj video posnetkov, ki so jih posneli v koprodukciji z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije. Čeprav je število ponovitev omejeno, je to velik korak naprej pri ozaveščanju javnosti. Omenjene video posnetke predvajajo na lokalnih televizijah, objavljeni so na različnih socialnih omrežjih, predvsem pa smo se razveselili podpore kinocentra Kolosej, ki jih je na mednarodni dan gluhih predvajal pred vsakim filmom.

STATUT ZVEZE DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

Delovna skupina, ki jo je imenoval upravni odbor, je zaključila s pravo predloga spremembe statuta Zveze. Predlog besedila so prejela tudi društva, ki so podala svoje pripombe. Po pregledu pripomb smo oblikovali predlog besedila statuta, ki ga bo v kratkem obravnaval upravni odbor.

MEDNARODNI DAN GLUHIH

Društvo gluhih in naglušnih Posavja Krško je odlično izpeljalo praznovanje mednarodnega dne gluhih. Sprejem pri dveh županih, osrednja prireditev s slavnostnim govornikom ministrom za delo, družino in socialne zadeve mag. Andrejem Vizjakom ter družabno srečanje v Termah Čatež so bili brezhibno organizirani.

Čestitke vsem sodelavcem, prostovoljcem in vodstvu društva. Praznovanje so spremljali številni medijski dogodki, zato je teden gluhih pustil pečat, tako na udeležencih kot v medijih, ki so poročali o dogodku ter problematiki gluhih in naglušnih.

ZMAGA FUTSAL REPREZENTANCE GLUHIH SLOVENIJE

V sklopu priprav na morebitne kvalifikacije za nastop na evropskem prvenstvu se je slovenska futsal reprezentanca gluhih udeležila mednarodnega turnirja v Pragi. Med petimi reprezentancami je na tekmah zbrala največ točk in osvojila prvo mesto, slovenska igralca Mustafa Buljubašić in Boban Vučetić pa sta bila izbrana za najboljšega strelca in vratarja turnirja. Vsem igralcem in spremljevalni ekipi iskreno čestitamo. Zmaga jim je dvignila samozavest in dala upanje za uvrstitev na evropsko prvenstvo gluhih.

MEDNARODNI TURNIR GLUHIH V TENISU

Marino še naprej žanje uspehe na mednarodnih tekmovanjih v tenisu. Na turnirju v slovaškem Trenčínu je premagal vse nasprotnike in osvojil prvo mesto. Iskreno mu čestitamo. Zdaj ko so letne olimpijske igre gluhih potrjene, vsaka zmaga zanj predstavlja dodatni motiv in pripravo za čim boljše uvrstitev.

Marino Kegj

METODOLOGIJA FUNDACIJE ZA FINANCIRANJE INVALIDSKIH IN HUMANITARNIH ORGANIZACIJ

Po večmesečnemu preizkušanju simulacije metodologije programov Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij smo jeseni zaključili z zadnjimi koraki in pobudami za predlagane obrazce. V vnos simulacije na državni in lokalni ravni je bilo vloženega veliko dela.

Na tej osnovi so na fundaciji izvedli ocenjevanje in ustrezne postopke v skladu z zahtevami Računskega sodišča. Zahvaljujemo se vsem strokovnim sodelavcem, ki so v preizkušnje vložili veliko časa in napora.

DELOVANJE DRUGIH ORGANIZACIJ

Sodelovali smo na sejah upravnega odbora Nacionalnega sveta invalidskih organizacij, Socialne zbornice ter sveta in komisij Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij.

Udeležili smo se tudi seminarja na temo financiranja naših organizacij, ki sta ga pripravila Nacionalni svet invalidskih organizacij ter Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij. Vse materiale in predstavitve smo poslali društvom. Aktivno smo sodelovali tudi s programskim odborom RTV Slovenija.

DELAVNICA O OVREDNOTENJU

Na Zvezi smo organizirali delavnico o ovrednotenju programov in poročanju o delu na programih. Vodil jo je predavatelj s Fakultete za socialno delo dr. Nino Rode. Namenjena je bila strokovnim delavcem.

TOLMAČENJE SLOVENSKE KRONIKE NA TV SLOVENIJA

Po dolgotrajnih pogajanjih in prepričevanjih so na TV Slovenija končno prisluhnili potrebam gluhih, naj v sklopu poročil zagotovijo tolmačenje Slovenske kronike. Tako lahko od konca septembra gluhe osebe poročila na omenjeni televiziji spremljajo s pomočjo podnapisov, Slovensko kroniko pa tudi v znakovnem jeziku.

KOMISIJA ZDRUŽENIH NARODOV ZA ČLOVEKOVE PRAVICE INVALIDOV

Prvič v zgodovini Komisije Združenih narodov za človekove pravice invalidov je bil med enaindvajset članov izvoljen naglušni predstavnik iz Madžarske, dr. László Gábor Lovászy. Dr. Lovászy ima veliko izkušenj z invalidnostjo in človekovimi pravicami ter je zelo povezan s skupnostjo gluhih.

Sestal se je z vodstvom Evropske in Svetovne zveze gluhih, in upamo, da bo njegov glas slišan ter uslišan.

Poletje je prehitro minilo in vroča jesen se nadaljuje. Naredili smo veliko, čeprav se vsega ne vidi.

Na žalost so nas zavrnili na razpisu za socialno podjetništvo, v okviru katerega smo želeli okrepiti informativno dejavnost ter informacije še bolj približati gluhim in naglušnim. Kljub strokovnemu delu je v Sloveniji čutiti, da uspejo predvsem tisti, ki so javno bolj prepoznavni in prisotni.

Zato bo potrebno več narediti tudi na tem področju.

Matjaž Juhart

Novinarska konferenca ob mednarodnem dnevu gluhih

Frida Planinc, Bogdan Kuhar in Vlasta Moškon

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije ter Društvo gluhih in naglušnih Posavja Krško sta ob mednarodnem dnevu gluhih in 50-letnici delovanja društva organizirala novinarsko konferenco.

Njen namen je bil javnost seznaniti z organizacijo in potekom slavnostne akademije ob praznovanju mednarodnega dne gluhih ter hkrati opozoriti na nerešene težave oseb z okvaro sluha.

Predstavniki medijev

Predstavnike medijev so nagovorili predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Frida Planinc, predsednik Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško Bogdan Kuhar ter sekretarka društva Vlasta Moškon. Izpostavili so, da je gluhoti nevidna invalidnost, ki jo opazimo šele ko želimo z gluho osebo komunicirati. Prav ta nedostopnost v komunikaciji in medsebojnem razumevanju kaže na izločitev gluhe osebe iz družbenega in družabnega okolja sliščih. V današnji hitri informacijski družbi gluha oseba težko ali pomanjkljivo sprejema informacije. Temu sledi nerazumevanje ali napačno razumevanje, predvsem pa izgubljanje informacij, ki so zanjo pogosto zelo pomembne. Informacije, ki jih gluhe osebe sprejemajo prek zvoka (npr. televizijske oddaje), so zanje brez tolmačenja v slovenski znakovni jezik nepomembne in nerazumljive.

Poudarili so, da je za življenje gluhih pomembno, da so jim informacije podane v slovenskem znakovnem jeziku ter da imajo možnost komuniciranja in podajanja informacij v svojem jeziku. Kljub sprejetemu Zakonu o rabi slovenskega znakovnega jezika gluhe osebe še vedno pre pogosto naletijo na težave pri uveljavljanju pravice do tolmača. Med gluhih in naglušnih živi tudi manjše število oseb s hkratno okvaro vida in sluha, ki potrebujejo dodatno skrb, vodenje in prilagoditve.

Opozorili so tudi na težave pri vključevanju v mnoge družabne, kulturne in politične prireditve, kamor se gluhe osebe ne vključujejo. Problem je, da vsebine niso podane v njim znanem in razumljivem znakovnem jeziku, dvorane, predavalnice in klubi pa niso opremljeni z indukcijsko (slušno) zanko, ki bi naglušnim osebam omogočala kakovostnejše poslušanje in s tem razumevanje

podajanih vsebin. Prav tako mnogi gluhi in naglušni ne morejo sami urejati stvari na pošti, banki in v javnih uradih, saj ti niso opremljeni z indukcijsko zanko oziroma se v njih ne izvaja tolmačenja.

Prav tako so opozorili, da so velik problem tudi tehnični pripomočki. Gluhi nimajo priznanega nobenega tehničnega pripomočka, ki bi jih opozoril na nevarnost ob požaru, izlivu vode, zvonjenju zvonca, budilke ali na jok dojenčka.

Komunikacija med gluhiimi poteka vizualno, nepogrešljiv pripomoček pri tem pa so naprave, ki omogočajo video komunikacijo prek spletnih in mobilnih povezav. Naglušnim po 15. letu starosti ni priznana pravica do sistema za lažje razumevanje in komuniciranje. Razen do slušnega aparata, tako naglušni kot gluhi, niso upravičeni do kakršnihkoli tehničnih pripomočkov.

Vlada je 16. novembra 2010 sprejela Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, ki na podlagi 17. in 21. člena zavezuje ministra za delo, družino in socialne zadeve, da v roku dvanajstih mesecev po uveljavitvi zakona izda Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila. Pravilnik je pripravljen in usklajen

Novinarska konferenca

z invalidskimi organizacijami, a ga minister do danes še ni izdal. Izpostavili so tudi velik problem financiranja posebnih socialnih programov, ki jih izvajajo in dopolnjujejo Zveza in društva ter s tem nadomeščajo državno skrb za osebe z okvaro sluha.

Vsako leto se prijavljajo na različne lokalne in državne razpise ter so skoraj 90-odstotno odvisni od razpisa in sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih

organizacij. Omenjena fundacija med drugim omogoča razvoj slovenskega znakovnega jezika, nakup tehničnih pripomočkov, socialno in psihosocialno rehabilitacijo, razvoj kulture in športa ter programe psihosocialne pomoči – osebne asistencije za osebe z okvaro sluha.

Loterijska sredstva, ki jih razpisuje fundacija, so bila že v nekdanji državi namenjena gluhiim, slepim, vojnim invalidom ter Rdečemu križu.

Organizatorji mednarodnega dne so si za letošnji moto izbrali slogan 'Dajem ti roko – v pomoč', saj je roka simbol v komunikaciji z gluho osebo. Roka je tudi simbol pomoči osebi, ki potrebuje nasvet, tolažbo, spremstvo, ali simbol pomoči starejši gluhi in naglušni osebi. Prav v takšno pomoč je usmerjeno delovanje Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije skupaj s trinajstimi društvi.

Predstavili so tudi zbornik, ki so ga izdali ob 50-letnici delovanja društva, ter poudarili, da bo dvorana Kulturnega doma Krško, kjer bo potekala slavnostna akademija, posebej za to priložnost opremljena z indukcijsko zanko, ki naglušnim osebam s slušnim aparatom omogoča kakovostnejše poslušanje.

Znak občine Krško

Adem Jahjefendić

VIDEONAGOVOR PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE DR. DANILA TÜRKA OB MEDNARODNEM DNEVU GLUHIH

Svetovna federacija gluhih je že pred več kot šestdesetimi leti, ko je razglasila mednarodni dan gluhih, opozorila na pomen socialne integracije in možnosti za popolno informiranje gluhih kot osnovnih pogojev za aktivno vključevanje gluhih in naglušnih v življenje in delo. Ta izhodišča so bila kasneje večkrat zapisana v različnih dokumentih Organizacije združenih narodov in še posebej v Konvenciji o pravicah invalidov. Ponovljena so bila tudi v našem Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov.

Dr. Danilo Türk

možnosti za komunikacijo in sodelovanje z drugimi. V okviru tega je izredno pomembno izobraževanje in uporaba sodobnih tehnologij pri pouku in študiju. Vedeti moramo, da se pot k napredku in ustrezni zaposlitvi začne z ustreznim šolanjem.

Ključno vprašanje je torej enakopravnost, ki se uresničuje v vsakodnevem življenju, to pa pomeni, da moramo zagotoviti uresničevanje socialnih in kulturnih pravic, ki bodo izboljšale kakovost življenja invalidov.

Ob tej priložnosti je prav, da se vnovič vprašamo in preverimo, ali imajo gluhi enake možnosti na različnih področjih življenja in dela, ali so pravice gluhih, ki imajo eno izmed najtežjih oblik invalidnosti, primerljive s pravicami drugih, kako se uresničuje zakon o znakovnem jeziku, ali imajo gluhi zagotovljene ustrezne pogoje pri izobraževanju in usposabljanju, ali jim je na primeren način zagotovljen in dostopen klic v sili, klic za nujno pomoč, pogovor z zdravnikom in drugimi ter ali imajo možnost slediti informacijam in razpravam na televiziji oziroma ali so oddaje prevedene v znakovni jezik. Ta vprašanja so ključna za uveljavljanje človekovih pravic.

Spoštovani, dovolite mi, da vam čestitam ob mednarodnem dnevu gluhih. Ste dovolj vztrajni, ustvarjalni ter prepričani v osebne cilje in cilje vaše organizacije, Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, v okviru katere izvajate odlične programe. Želim vam vse dobro.

Normativno je področje invalidskega varstva dobro urejeno. Pri tem so izpostavljena načela solidarnosti, nediskriminacije in zagotavljanja osnovnih pogojev za enakopravno vstopanje v življenje. Sprejeli smo tudi načelo 'nič o invalidih brez invalidov'. Kot vemo, pa sprejeta načela in zakonodaja sami po sebi niso dovolj. Potrebno je storiti še marsikaj, da bi se vsa izhodišča in zakonska določila dejansko uresničevala tudi v življenju in vsakodnevni praksi.

Vem, da je za aktivno vključevanje gluhih bistvenega pomena to, da imajo različne

Mednarodni dan gluhih

Organizirano delovanje oseb z okvaro sluha v Sloveniji poteka že od leta 1931, zato Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije velja za eno najstarejših invalidskih organizacij. Je reprezentativna invalidska organizacija za osebe z okvaro sluha (gluhi, naglušni, gluhoslepi, osebe s polževim vsadkom) na državnem nivoju. Vanjo je vključenih trinajst lokalnih društev, ki imajo prav tako status invalidske organizacije ter status društva v javnem interesu. Zveza je tudi članica Evropske- in Svetovne federacije gluhih, ki je leta 1959 sprejela svetovno manifestacijo mednarodni dan gluhih.

Prostovoljci

Gluhi po vsem svetu že več desetletij praznujejo svoj dan. Za ta dan so izbrali tretjo soboto v mesecu septembru. Takrat želijo širšo javnost opozoriti na nevidno invalidnost – gluhotu, ki jih še vedno vse prepogosto ovira pri vključevanju v družbeno in družabno življenje.

Letos smo se gluhi, naglušni, gluhoslepi, njihovi sorodniki in prijatelji zbrali v Krškem, kjer je Društvo gluhih in naglušnih Posavja Krško obeležilo tudi 50-letnico svojega delovanja.

Na sončno soboto smo se udeleženci svečane prireditve zbrali pred

kulturnim domom v Krškem, kjer so nas pričakali marljivi prostovoljci ter člani Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško. Sekretarke in sekretarje društev, njihove predsednike in podpredsednike sta pričakala predsednik krškega društva Bogdan Kuhar in sekretarka Vlasta Moškon.

Pred pričetkom slavnostne akademije sta predstavnike Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter trinajstih društev sprejela župan občine Krško mag. Miran Stanko ter župan občine Sevnica Srečko Ocvirk. Poudarila sta, da je delo Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško

neprecenljivo za izboljšanje kakovosti življenja oseb z okvaro sluha, saj dopolnjuje in zamenjuje državno skrb za gluhe, naglušne, gluhoslepe ter osebe s polževim vsadkom na lokalni ravni. Dodala sta, da je društvo v desetletjih dela pomagalo premagati marsikatero stisko, ustvarilo varno zavetje in dajalo življenjsko oporo svojim članom. Z vključevanjem vseh generacij in pripravo različnih strokovnih srečanj pa pomaga osveščati javnost o problematiki oseb z okvaro sluha. S svojim delovanjem ustvarja bolj prijazen in razumljiv svet, dom ter streho, pod

**Prvi predsednik DGNP Krško
Albin Levičar**

Predsednik DGNP Krško Bogdan Kuhar

katero so ovire v komunikaciji manjše, sprejemljivejše in znosnejše. Društvu sta čestitala ob častitljivem jubileju, zbranim pa zaželela veselo praznovanje mednarodnega dne in prijetno bivanje v Posavju.

Sledila je slavnostna akademija, ki je potekala v veliki dvorani kulturnega doma. Dvorano so posebej za to priložnost opremili z indukcijsko zanko, ki naglušnim osebam s slušnim aparatom omogoča kakovostnejše poslušanje.

Člani in predstavniki vseh društev, podružnic, Zveze, gosti ter predstavniki medijev smo dvorano napolnili do zadnjega kotička.

Po odpeti slovenski himni je zbrane nagovoril predsednik Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško Bogdan Kuhar. V kulturnem programu so se predstavili gluhi in naglušni člani društva, ki so z igro, pesmijo, pantomimo in znakovnim jezikom ustvarjali besedilo ter komunikacijo gluh-naglušen-slišec.

Med posameznimi kulturnimi točkami so udeležence nagovorili minister za delo družino in socialne zadeve mag. Andrej Vizjak, predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Frida Planinc, župan občine Krško mag. Miran Stanko ter predsednik Društva gluhih in naglu-

Minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Andrej Vizjak

šnih Posavja Krško Bogdan Kuhar, ki se je v imenu vseh članov društva s šopkom rož zahvalil sekretarki Vlasti Moškon za njeno sončno energijo, ki jo dnevno prinaša ter nesebično deli vsem članom društva.

Predsednik in sekretarka sta se s skromnim darilom zahvalila tudi ustanovitelju društva in prvemu predsedniku Albinu Levičarju.

Po slavnostni akademiji je večina udeležencev odšla na ogled lokalnih znamenitosti in krajev v okolici Krškega, popoldne pa smo se vsi znova zbrali v večnamenski dvorani Term Čatež, kjer so organizatorji pripravili zabavni program z bogatim srečelovom, zbrane pa je pozdravila vinska kraljica Martina Baškovič.

Veselo druženje je trajalo pozno v noč, ko sta predsednik in sekretarka krškega društva zarezala v torto, s katero so simbolično obeležili 50-letnico delovanja.

Praznovanje mednarodnega dne gluhih je bilo pripravljeno z občutkom ter z veliko pozitivne in srčne energije, ki jo izžarevajo iz svoje sončne hiše, kot pravijo svojemu društvu, ki je tudi njihov drugi dom.

Adem Jahjefendić

Šopek za sekretarko Vlasto Moškon

GOVOR PREDSEDNICE ZVEZE FRIDE PLANINC NA MEDNARODNEM DNEVU GLUHIH

Frida Planinc

Spoštovani,

dobrodošli in lepo pozdravljeni na današnji slavnostni akademiji ob mednarodnem dnevu gluhih in 50. obletnici delovanja Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško.

Hvala vsem, da ste se zbrali v tako velikem številu. Med nami pozdravljam predstavnike invalidskih organizacij, različnih ministrstev, Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, Sveta vlade za invalide, župane in predstavnike lokalnih skupnosti, poslance v Državnem zboru ter dva posebna gosta, ki nas bosta danes tudi nagovorila. To sta minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Andrej Vizjak ter župan občine Krško mag. Miran Stanko.

Organizacije gluhih v Sloveniji delujejo že od leta 1931. Enainosemdeset let delovanja uvršča Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije s trinajstimi društvi med eno najstarejših invalidskih organizacij v Sloveniji. Smo reprezentativna invalidska organizacija za osebe z okvaro sluha (gluhi, naglušni, gluhoslepi, osebe s polževim vsadkom) na državnem nivoju.

Zveza je članica Evropske- in Svetovne federacije gluhih, ki je leta 1959 sprejela svetovno manifestacijo mednarodni dan gluhih. Od takrat ga praznujemo vsako leto, da državo opozorimo na probleme, ki jih imamo osebe z okvaro sluha.

Kakšna so naša pričakovanja?

1. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je izvedlo ovrednotenje državne skrbi za invalide, v kateri je ugotovilo, da je za gluhe in naglušne v primerjavi z drugimi invalidi najslabše urejeno. Pričakujemo, da se pravice izenačijo.
2. Pričakujemo, da bo čimprej podpisan Pravilnik o tehničnih pripomočkih na podlagi že sprejetega Zakona o izenačevanju možnosti invalidov.
3. Pričakujemo čimprejšnje sprejetje Zakona o osebni asistenci invalidov.
4. Pričakujemo, da bo Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami čimprej zaživel.
5. Pričakujemo, da bo ministrstvo še naprej podpiralo financiranje posebnih socialnih programov invalidskih organizacij kot tudi Klicnega centra za osebe z okvaro sluha, ki ga izvaja Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik.

Vsi ti akti urejajo pravice, ki jih gluhi in naglušni do sedaj zakonsko nismo imeli. Tehnični pripomočki, osebna asistenca, nadomestilo zaradi invalidnosti, izobraževanje v znakovnem jeziku ter dostopnost do informacij so nekatere pravice, ki gluhe in naglušne osebe postavijo v bolj enakopraven položaj. Kljub temu da so bili nekateri akti na ministrstvu usklajeni z invalidskimi organizacijami, le-ti še niso zaživele.

6. Pričakujemo, da bo država še naprej omogočala izvajanje posebnih socialnih programov na državni in lokalni ravni prek sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij. Brez omenjenih sredstev bi bil položaj invalidov mnogo slabši.
7. Pričakujemo, da bo slovenski znakovni jezik enakovreden slovenskemu jeziku in da bo omogočen sistemski vir financiranja razvoja znakovnega jezika. Dostopnost do informacij in komunikacij v svojem jeziku je naša temeljna in življenjska pravica.

Iskrene čestitke Društvu gluhih in naglušnih Posavja Krško ob 50. obletnici delovanja ter za posebno priznanje, ki ga je prejelo s strani občine Krško. Naj moto današnje prireditve 'Dajem ti roko – v pomoč' velja tako za tistega, ki roko ponuja, kot za tistega, ki roko sprejema. Mi, gluhi in naglušni, smo svojo roko že večkrat ponudili.

Vsem želim prijeten dan. Vidimo se prihodnje leto v Novi Gorici.

Govor predsednika Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško Bogdana Kuharja

Bogdan Kuhar

Spoštovane gospe in gospodje, spoštovani minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Andrej Vizjak, predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Frida Planinc, župan občine Krško mag. Miran Stanko, župani posavskih občin, župan občine Sevnica Srečko Ocvirk ter nekdanja župana občine Krško Franc Bogovič in Danilo Sitar.

V posebno čast in veselje mi je, da lahko med nami pozdravim prvega pobudnika in ustanovitelja našega društva Albina Levičarja, poseben pozdrav pa velja tudi Nežki Bergant, ki je bila prav tako zelo dejavna v prvih letih našega nastajanja.

Prisrčno pozdravljeni vsi, ki se danes pridružujete posebnemu dnevu, ob katerem praznujemo vsi gluhi sveta – mednarodnemu dnevu in posebnemu dnevu Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško, naši 50-letnici delovanja.

Prisrčno dobrodošlico izrekam vsem prijateljem in znancem, gluhim in naglušnim članom, ki ste prišli danes v Posavje iz vseh delov naše dežele, pa tudi iz sosednjih držav.

Danes torej praznujemo, a vseeno želimo širšo javnost opozoriti na probleme, s katerimi se v vsakdanjem življenju srečujemo osebe z okvaro sluha.

Gluhota kot invalidnost ni lahka, ni enostavna, pa čeprav je na zunaj nevidna, v nas pušča težke preizkušnje, izloča nas iz družbenega in socialnega življenja, preizkuša nas na vsakem koraku.

Koliko truda, moči, volje in energije vlagamo v okolico, kadar se skušamo postaviti za svoje pravice in potrebe. In včasih je okolje bolj gluho od nas samih.

Pa vseeno vztrajamo, borimo se, zahtevamo in pričakujemo, da nam prisluhnete.

In tako drug drugemu dajemo roko – v pomoč. Prav tak je moto vseh prireditev, vključno z današnjo.

Roka je za gluhe in težje naglušne zelo pomembna v medsebojni komunikaciji in razumevanju, druženju, iskanju poti za enakovredno vključevanje v slišni svet,

roka pomeni tolažbo žalostnim, osamljenim, izgubljenim; tako se včasih počutimo tudi mi. In tedaj nastopijo naša društva, ki, tako kot naše, že desetletja nudijo razne oblike pomoči za člane, uporabnike posebnih socialnih programov. Društva pomenijo za nas gluhe, naglušne, gluhoslepe osebe drugi dom, mesto, kjer ti ponudijo roko in pomoč, te spodbujajo, iščejo poti in te usmerjajo na samostojni poti.

Zapise o vsem delu v društvu v preteklosti in sedanjosti smo zbrali v zborniku, ki smo ga oblikovali ob našem jubileju. Tako smo ponosni na opravljeno delo, pravzaprav težko verjamemo, koliko je bilo opravljenih aktivnosti, programov in tudi kaj vse še pričakujemo v prihodnosti.

Ja, in prav v tem delu smo zaskrbljeni. Kaj pomenijo v prihodnosti za nas že pridobljene pravice? Je država res enako prijazna do vseh invalidov? Mogoče bomo tudi danes o tem prejeli kakšno misel, trditev ali kritiko.

A vseeno, naj vse to ne spremeni in izniči pomena današnjega dne. Trudili se bomo, da ohranimo vse to, kar že imamo, še vedno pa postavljali nove in nove zahteve in pričakovanja, tudi za prihodnje rodove oseb z okvaro sluha.

Spoštovani, želim, da že danes pričnemo ustvarjati lep in prijaznejši čas, naj bodo misli izrečene za vzpodbudo in v pričakovanju lepših skupnih dni.

Naj se na koncu posebej zahvalim prej omenjenima ustanoviteljema našega društva Albinu Levičarju in Nežki Bergant ter jima izročim naš zbornik. Hvala vama.

Hvala tudi vsem vam, še naprej vam želim lep dan v Posavju.

Mestno društvo gluhih Ljubljana je tudi letos obeležilo mednarodni dan gluhih. Cilj prireditve je bil ozaveščanje javnosti in opozarjanje širše skupnosti na težave gluhih v prostoru, dostopnem tako gluhim kot slišječim.

Sredi septembra smo pripravili kulturno prireditev na Mesarskem mostu, čudovitem modernem prizorišču, primernem za tovrstne dogodke. Mestna občina Ljubljana je s tem vnovič dokazala, da je Ljubljana prijazna vsem, tudi invalidom. Za gluhe in slišče obiskovalce smo vodji kulturne in športne sekcije Nina Orešnik in Robert Žlajpah ter sekretarka društva Indira Vehbić skupaj s prostovoljci pripravili zanimiv program.

Kulturna prireditev na Mesarskem mostu

Obiskovalce je pozdravila predsednica Mestnega društva gluhih Ljubljana Marija Möderndorfer, ki je politike opozorila, naj ne pozabljajo na gluhe in naj jih pri uresničitvi njihovih pravic zaradi različnih vzrokov, tudi nerazumnih, iz leta v leto ne postavljajo na stranski tir kot nekaj nepomembnega.

Tudi nagovor občinske svetnice dr. Milene Mileve Blažič je bil kratek in jedrnat.

Nastopi gluhih in slišječih so se prepletali v medsebojnem sožitju ter s tem slišče ozaveščali o obstoju kulture gluhih in njihovi svojevrstnosti. Letos smo v program vključili tudi točko Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske iz Nove Gorice, ki se je predstavilo z zanimivo igro o nevzgojeni hčerki. Poleg njih je v znakovnem jeziku prepevala skupina gluhih deklet Solze, skupina D&D je s plesom in kretnjo očarala obiskovalce, Tihe stopinje so nastopile s predstavo Čarobna rokavica, žonglerska skupina Čupakabra je ogrela mlade obiskovalce, gluhi pantomimik Janez Turk je navdušil s prikazom japonske borilne veščine laido, plesalke in plesalci edine slovenske folklorne skupine gluhih Veselje pa so med obiskovalci poiskali soplesalce in se z njimi v taktih valčka zavrteli po Mesarskem mostu.

Dogodek smo organizatorji in nastopajoči zaključili s pogovorom ob kosilu, člani pa z druženjem v prostorih društva.

Indira Vehbić

Folklorna skupina Veselje

Pantomima Janeza Turka

Maja in Jelena v akciji

Pevska skupina Solze

Utrinki z mednarodnega dne gluhih

Tretjo soboto v septembru smo se udeležili mednarodnega dne gluhih v Krškem, ki smo ga tradicionalno združili z izletom na štajerski konec – v Novo Cerkev, Celje in Laško.

Že dan prej smo prvi udeleženci zjutraj krenili iz Črenšovcev, naredili postanek v Beltincih, Murski Soboti, Radencih in Gornji Radgoni ter se polno natovorjeni odpeljali proti Tepanju. Tam smo pomalicali in pot nadaljevali proti Polžam, kjer nam je vodič razkazal kmetijo Soržev mlin z žago in kovačnico, ki ju poganja voda.

Naslednja postaja je bilo Celje, kjer nas je sprejela Irena iz zavoda Racio Social ter nas odpeljala na ogled muzeja novejših zgodovine in Pelikanovega ateljeja, ki sta z video vodnikom v znakovnem jeziku prilagojena gluhih in naglušnim.

Po ogledu celjskih znamenitosti smo se odpravili proti Laškemu, kjer nas

je v zdraviliškem hotelu čakalo obilno kosilo. Po kosilu nas je sprejel hotelski animator Miha, ki nam je razkazal zdravilišče in nas poučil o njegovi zgodovini, nato pa nam razdelil ključke sob, v katerih smo prenočili. Nekateri so si malce odpočili, nekaj se nas je odpravilo na potep po mestecu, večina pa si je privoščila kopanje v zdraviliških bazenih. Večerja je bila polna dobrot, sledila pa sta druženje in ples ob živi glasbi do poznih nočnih ur.

Prihodnji dan smo se po zajtrku odpravili proti Krškemu, kjer smo se pred kulturnim domom pridružili kolegom iz društev gluhih in naglušnih iz vse Slovenije. Slavnostna akademija se je pričela s plesno točko, nadaljevala pa s kulturnim programom in video predstavitvijo petdesetih let delovanja Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško, ki smo si jo z zanimanjem ogledali.

Vmes so nas nagovorili minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Andrej Vizjak, župan občine Krško Miran Stanko, predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Frida Planinc ter predsednik Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško Bogdan Kuhar s sekretarko Vlasto Moškon.

Po zaključku slovesnosti smo se napotili proti Termam Čatež, kjer smo imeli kosilo. Med njim je potekal slavnostni program, v okviru katerega so nas pozdravili predsednica Zveze Frida Planinc, predsednik krškega društva Bogdan Kuhar ter predsedniki in sekretarji društev gluhih in naglušnih iz vse Slovenije, ki so si izmenjali slavnostna darila, zahvale in pohvale.

Sledilo je prijetno druženje z živo glasbo. Plesali in zabavali smo se do poznih večernih ur, nato pa se polni vtisov odpravili na dolgo pot domov v pokrajino ob Muri.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam omogočili ter popestrili izlet in udeležbo na mednarodnem dnevu gluhih, zlasti predsedniku in sekretarju Društva gluhih in naglušnih Pomurja Ignacu Jakopini in Branku Gornjecu. Radi bi se zahvalili tudi vodičem za izvrstno vodenje po turističnih znamenitostih, prijaznemu vozniku avtobusa Samu Bukovcu ter potrpežljivemu fotografu Alojzu Gregorju. Hvala vsem udeležencem za prijetno dvodnevno druženje, v upanju, da bomo tovrstno tradicijo ohranili tudi v prihodnje.

Bojan Poredoš

V Pelikanovem ateljeju

Mednarodni dan gluhih v Krškem

Naš dan se je začel z vožnjo iz Celja proti Krškem. Na avtobusu smo se zabavali in pogovarjali, ko pa smo prispeli v Krško, smo v odmoru pozdravili gluhe iz drugih koncev Slovenije ter pojedli malico. Med tem ko smo se imeli lepo, je predsednike in sekretarje društev sprejel župan občine Krško.

Ogled gradu

Ob enajstih se je v kulturnem domu začela slavnostna akademija z naslovom Dajem ti roko – v pomoč. Med govori predsednika Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško Bogdana Kuharja, slavnostnega govornika ministra za delo, družino in socialne zadeve Andreja Vizjaka, predsednice Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Fride Planinc, ki so opozorili na težave gluhih v družbi, so se zvrstili nastopi gluhih in naglušnih.

Vinska klet Resnik

Po zaključku programa nas je avtobus odpeljal na vinogradniško in sadjarsko kmetijo Resnik, kjer smo izvedeli veliko novega o vinu in ga tudi pokusili. Pot smo nadaljevali na grad Mokrice, v katerem je hotel, vodička pa nam predstavila njegovo zgodovino ter nam razkazala notranjost in okolico. Naslednja postaja so bile Terme Čatež, kjer nas je čakalo kosilo, ki mu je sledilo družabno srečanje. Med kosilom nas je presenetila letošnja vinska kraljica, pokusili pa smo tudi pravi dolnjski cviček. Nato smo se družili in plesali, zvečer pa odpravili proti domu.

Društvu gluhih in naglušnih Posavja Krško se zahvaljujemo za gostoljubje, dobro organizacijo in presenečanja, naši sekretarki Tanji Đaković pa za zanimiv ogled znamenitosti Posavja.

Družina Švent

Gasilska

V galeriji atrija

SPREJEM OB MEDNARODNEM DNEVU GLUHIH

Ob letošnjem mednarodnem dnevu gluhih nas je prijetno presenetilo povabilo tržiškega župana mag. Boruta Sajovica, ki je predstavnike društva povabil na krajši slavnostni sprejem. Povabilu smo se z veseljem odzvali, saj se ne zgodi ravno pogosto, da bi bili gluhi in naglušni deležni tolikšne pozornosti lokalne skupnosti. Vedno bolj pa je očitno, da je naše delo obrodilo sadove, saj v društvu dajemo poseben poudarek delovanju v vseh gorenjskih občinah in z različnimi dogodki povečujemo našo prepoznavnost ter ozaveščamo o gluhoti in naglušnosti.

Pri tržiškem županu mag. Borutu Sajovicu

Soorganizacija mednarodnega dne gluhih Tržič 2010 je tudi našemu gostitelju ostala v lepem spominu, in plodno sodelovanje z občino Tržič postaja stalnica. Resnično smo lahko zadovoljni, da smo deležni tolikšnega razumevanja problematike oseb z okvaro sluha, zlasti pri zaposlovanju naših članic v različnih programih zaposlovanja invalidov. Tudi zato smo s skečem z naslovom Prehod, ki se navezuje na projekt Prehod mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela (ki ga financirata Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Evropski socialni sklad), na sprejemu predstavili osnovno težavo gluhih in naglušnih pri zaposlovanju oziroma prehodu iz šole na trg dela. Kot glavno oviro smo izpostavili medsebojno komunikacijo. Po koncu sprejema smo si v atriju občine ogledali še fotografsko razstavo tržiškega fotografa Mateja Megliča.

In če smo že omenili mednarodni dan Tržič 2010, lahko z zadovoljstvom zapišem, da smo bili tudi na letošnjem vseslovenskem srečanju deležni številnih pohval in lepih spominov na prijetno druženje v večnamenski dvorani tržiške osnovne šole.

Boris Horvat Tihi

Sedež organizacije – Helsinki, Finska

SVETOVNA ZVEZA GLUHIH

Mednarodna nevladna organizacija v uradnem razmerju z Ekonomskim in socialnim svetom OZN,
Organizacijo za izobraževanje, znanost in kulturo,
Mednarodno organizacijo dela, Svetovno zdravstveno organizacijo in Svetom Evrope,
ustanovljena leta 1951 v Rimu

P. P. 65, FIN-00401 Helsinki, Finska
Faks: +358 9 5803 572
www.wfdeaf.org

Predsednik
COLIN ALLEN
e-pošta: wfd@kl-deaf.fi

13. september 2012

OBVESTILO JAVNOSTIM

Dr. Lovászy izvoljen v Odbor Organizacije združenih narodov za pravice invalidov

Svetovna zveza gluhih z zadovoljstvom sporoča, da je bil Madžar dr. László Gábor Lovászy izvoljen v Odbor Organizacije združenih narodov za pravice invalidov. Za izvolitev se je potegoval med enaindvajsetimi kandidati. Omenjeni odbor sestavlja osemnajst neodvisnih strokovnjakov za pravice invalidov z vsega sveta.

Dr. László Gábor Lovászy

Dr. Lovászy je prvi član z okvaro sluha v celotni zgodovini omenjenega odbora. Ima obsežno znanje in bogate izkušnje na področju zakonodaje, ki obravnava invalidnost in človekove pravice, ter tesno sodeluje s skupnostjo gluhih. Obvlada znakovni jezik in se spozna na pravice gluhih, zato se Svetovna zveza gluhih veseli sodelovanja z njim in ostalimi člani odbora z namenom zagotoviti celovito uveljavljanje načel, ki se nanašajo na znakovni jezik in kulturo gluhih.

Predsednik Svetovne zveze gluhih Colin Allen je dr. Lovászyja povabil, naj se udeleži prihodnjega sestanka upravnega odbora zveze, ki bo novembra v Ženevi. Njun pogovor bo v kratkem objavljen na spletni strani zveze. Več informacij o dr. Lovászyju je na spletnem naslovu <http://lovasz.webnode.hu/>.

Svetovna zveza gluhih je mednarodna nevladna organizacija, zveza 133 narodov, ki se zavzema za človekove pravice več kot 70 milijonov gluhih oseb po svetu. Njeno poslanstvo je zavzemanje za človekove pravice gluhih oseb ter popoln, kakovosten in enakovreden dostop do vseh sfer življenja, vključujoč samoodločbo, znakovni jezik, izobrazbo, zaposlitev in družbeno življenje. V okviru Organizacije združenih narodov ima posvetovalni status in je članica Mednarodne zveze invalidov.

OBISK TAJNIKA EVROPSKE ZVEZE MLADIH GLUHIH

Frida Planinc in Dennis Hoogeveen

Na sedežu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije sem na začetku avgusta gostila tajnika Evropske zveze mladih gluhih (EUDY) Dennisa Hoogeveena. Pogovarjala sva se o aktivnostih in organiziranosti mladih gluhih v Sloveniji, razkazala pa sem mu tudi prostore Zveze in televizijski studio. Pred tem se je v Sarajevu udeležil kampa mladih, ki ga je organizirala Zveza gluhih in naglušnih Bosne in Hercegovine (omenjenega kampa se je kot predstavnik Slovenije udeležil tudi Bojan Čustič iz novomeškega društva), nato pa je obiskal nekaj organizacij gluhih v nekdanji Jugoslaviji ter kamp mladih v Albaniji. Na poti domov se je ustavil v Ljubljani, kjer je bil že pred leti.

Evropska zveza mladih gluhih združuje mlade iz 25 evropskih držav, Slovenija pa še ni njena polnopravna članica. Vsaki dve leti v različnih državah organizira kamp mladih, katerega se udeležijo tudi predstavniki iz Slovenije, ki pa nimajo pravice glasovanja, zato bi bilo smiselno pridobiti polnopravno članstvo. Kot radi rečemo, so mladi naša prihodnost, vendar za pridobitev tovrstnega članstva naredijo premalo. Z njim bi poleg kulturne in športne sekcije na Zvezi začela delovati tudi sekcija mladih, slovenski udeleženci kampov pa ponavadi le napišejo poročilo o udeležbi. Zato so za rešitev omenjene problematike potrebni zavzetost, resno delo in drugačen pristop.

Dennis tajniška dela in koordinacijo med državami opravlja prostovoljno, saj je zaposlen v šoli za gluhe. Popoldne smo si v družbi Roberta Laha, s katerim se poznata že nekaj let, z gradu ogledali Ljubljano ter obiskali mestno društvo. Navdušila sta ga dvorana, ki so jo člani društva zgradili sami, ter čudovita okolica. Povedal je, da je ureditev, kot jo imamo v Sloveniji, v Evropi zelo redka, saj društev s tovrstnim financiranjem skoraj ni več, pogovoril pa se je tudi s člani. Poslovala sva se z željo, da se vnovič srečava, saj je prijeten sogovornik in kljub razlikam v znakovnem jeziku nisva imela večjih težav pri sporazumevanju.

Frida Planinc

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

Kultura slišočih otrok gluhih staršev

'Duša gluhih, telo slišočih.'

*Ko sem dodatno raziskoval na temo slišočih otrok gluhih staršev, sem naletel na nove zanimivosti, zato sem se odločil napisati nadaljevanje prispevka z naslovom *Otroci gluhih staršev – Coda, ki je bil objavljen v januarski številki glasila Iz sveta tišine. Predlagam, da si za lažje razumevanje besedila preberete omenjeni prispevek.**

Opisal bom izsledke različnih avtorjev in kot otrok gluhih staršev dodal svoje izkušnje. Slišočega otroka gluhih staršev bom v nadaljevanju poimenoval z mednarodno uveljavljeno kratico Coda (angleško: Child of Deaf Adults).

Bishop in Hicks uvodoma predstavi skupno težavo slišočih otrok gluhih staršev (Cod) pri izgovoru določene besede, saj se je ne spomnijo takoj in jo najprej pokažejo s kretnjo. Omenjeno dejstvo podkrepi z razlago, da je prvi ali materni jezik slišočih otrok gluhih staršev znakovni jezik, besedni jezik (v mojem primeru slovenski jezik) pa na drugem mestu.

Med šolanjem v osnovni in srednji šoli sem imel kot slišoč otrok gluhih staršev pogosto težave pri pisanju spisov, esejev in uporabi slovnice, saj, kot pojasnjujejo Emmorey, Borinstein, Thompson in Gollan, Code govorni jezik sestavljamo iz osnove znakovnega jezika. Naša prednost je v tem, da smo simultani govorniki, saj po Bishopu in Hicksu lahko le tolmači znakovnega jezika en jezik poslušamo in ga sočasno prevajamo v znakovni jezik. Emmorey in ostali nas imajo za dvovrstne govorce (angleško: bimodal bilinguals), ki uporabljamo glasovni in znakovni jezik. V raziskavi so ugotovili, da slišoč otroci gluhih staršev v situacijah, ko slišočim opisujemo določene dogodke, istočasno uporabljamo določene kretnje, s katerimi želimo

nekaj poudariti ali dodatno opisati. V primerjavi, ki so jo naredili med slišočimi otroci gluhih staršev in otroci slišočih staršev, je prišlo do odstopanj.

Emmory in ostali so raziskovali delitev pogovora na združevanje govora s kretnjami kot simultane prikaza kretnje z govorom (angleško: code-blending) in preklon govora slišočih otrok gluhih staršev oziroma ustvarjanje govora ter nadaljevanje s prikazom ene ali več kretenj (angleško: code-switching). Analizirali so 910 besed v pogovoru in ugotovili, da so slišoč otroci gluhih staršev v 6,26 odstotkih govor prekinili in nadaljevali s kretnjo (angleško: code-switching) in v 91,84 odstotkih s kretnjo dopolnili določeno besedo (prav tako code-switching). Pri uporabi združevanja govora s kretnjami kot simultane prikaza kretnje z govorom (angleško: code-blending) se je to zgodilo pri 35,17 odstotkih besed, kjer so slišoč otroci gluhih staršev istočasno uporabili besede in kretnje.

Sam sem večkrat opazil, da uporabljam določene gibe telesa, ko srečujem ljudi ali se priključujem skupini. Že ko se ji približujem, jo vnaprej pozdravljam in opozarjam nase, kar je za slišoč nenavadno. V skupini nase in na svoj govor opozarjam z dodatnim gibanjem, dotikanjem in mimiko obraza, saj želim, da me sogovornik gleda v oči. Kadar se z nekom začnem pogovarjati, tudi če

stoji ob meni, ga vedno pokličem in izzovem, da mi nameni pozornost ali odgovor. Spoznal sem, da imam tovrstne lastnosti zaradi gluhih staršev, ki me morajo gledati v obraz, kadar jim želim kaj sporočiti.

Emmory in ostali so raziskovali tudi obrazno mimiko ob izgovorjavi določenih besed. Za vzorec so vzeli dvanajst tolmačev znakovnega in enajst tolmačev tujih jezikov. Izkazalo se je, da so tolmači znakovnega jezika besede poudarili z mimiko spuščjenih ali dvignjenih obrvi.

Bishop in Hicks navajata združitev govora s kretnjami (angleško: code-blending) in dodatek različnih glasov pri uporabi določenih izrazov, ki jih slišoč otroci gluhih staršev uporabljamo pogosteje kot otroci slišočih staršev. Naj navedem nekaj primerov z dodatki v slovenščini: rad imam mmmm; bil se ufffff presenečen; ko vidim, kaj delajo, mmmm, sem jezen; padli smo v debato kot pffuuuu; to me dela utrujenega, uffffff.

V isti raziskavi so Emmory in ostali posneli slišoč otroke gluhih staršev ter opazili, da njihove roke nikoli ne počivajo in so vedno v gibanju. Že Ladd je leta 2003 opozoril na razliko med besedo glu (z malo začetnico) in Gluh (z veliko začetnico), kjer glu (z malo začetnico) predstavlja neznanje ali neuporabo znakovnega jezika in lastnosti gluhih, ter Gluh (z veliko začetnico) predstavlja uporabo znakovnega jezika in kulture gluhih. Bishop in Hicks sta pet let kasneje z besedo Slišoč (z veliko začetnico) opredelila osebo, ki sliši, a ne živi v skupnosti slišočih.

Bishop in Hicks v svoji knjigi prav tako opredelita vlogo slišočih otrok gluhih staršev v svetu. Smo učitelji in vzgojitelji svojih staršev ter raziskujemo, odkrivamo in sestavljamo zgodovino in kulturo gluhih. S tem znanjem ostale slišoč ozaveščamo o svojem življenju in življenju gluhih. Zaradi spoja dveh kultur smo obnem igralci, komiki, umetniki, dramatik in romanopisci. Smo slišoč, v nas pa prevladuje kultura gluhih,

**Tomaž Pahovec,
Zlatka in
Jan Petrač**

zato se večkrat počutimo bolj sprejete med gluhihimi kot slišječimi. Ne glede na to da imamo slišječih otroci gluhih staršev skupne lastnosti, pa smo si med seboj zelo različni.

Pogosto sem se vprašal, zakaj starejše gluhe osebe težje razumejo nekatere stvari, ki se slišječim otrokom gluhih staršev zdijo preproste. Kadar sem gluhim želel razložiti nekaj, češar niso razumeli ali je bilo zanje nesprejemljivo, sem se pogosto znašel v nelagodnem položaju. Ko pa sem prebral knjigo z naslovom Razumevanje kulture gluhih Paddyja Ladda, sem začel razumeti, da je to posledica šolskega sistema, ki je v skladu z določbami milanske konference leta 1880 za celo stoletje prepovedal uporabo znakovnega jezika v javnih šolah. Težko si predstavljam, da je večina gluhih presedela ducat šolskih let brez pravega učinka ter v obdobju razvoja in dojemanja ni mogla normalno razviti miselnih vzorcev. Po tem, ko je svetovno združenje gluhih priznalo zmoto ter si prizadeva za popravilo krivic, se je položaj gluhih zlasti v zadnjem času močno izboljšal, saj so predvsem mladi gluhi postali bolj dojemljivi in samostojni. Zdaj kot slišječih otrok gluhih staršev lažje razumem svoje odraščanje ter naš način sporazumevanja, razmišljanja in delovanja. Včasih imam občutek, da tudi sam nekatere stvari, ki se slišječim zdijo povsem preproste, težko dojamem.

Navado imam povedati, kar mislim, ter ne upoštevam okoliščin in časa. Čeprav so me na to že mnogokrat opozorili, se težko obvladam, saj sem omenjeno lastnost razvil med odraščanjem z mamo. Pogosto me

je zmotila, ko sem bil zaseden, se pogovarjal po telefonu ali pisal šolsko nalogo. Danes, ko to razumem in sem že nekaj let na svojem, opažam, da podobno ravna z mlajšim bratom. Čeprav sva jo večkrat opozorila, da to ni niti prav niti vljudno, tega ne zmore sprejeti. Podobno je z uporabo ženskega ali moškega spola, ki ju kljub mnogim popravkom še vedno narobe uporablja. Zanimivo pa je, da tudi sam, ko govorim angleško, pogosto zamenjam spol. Naj navedem nekaj besed, ki jih kljub popravkom, nepravilno izgovarja: 'ada' namesto 'aja' ter 'tuš naka' namesto 'nič hudega'. Bishop in Hicks kot primer navajata angleško besedo 'finish' (slovensko: konec), ki jo gluhi v angleščini nepravilno izgovarjajo kot 'fish' (slovensko: riba).

Mama mi pogosto zastavlja ista vprašanja:

Mama: 'Tomaž, lačen?'

Jaz: 'Ne.'

Mama (čez deset minut): 'Boš rožota sedaj?'

Jaz: 'Ne, vzel jo bom, ko bom lačen.'

Mama (kmalu zatem): 'Boš banana ali jabolko?'

Jaz: 'Ne sedaj, sem povedal, da bom kasneje.'

Mama: 'Jaz vidim, ti lačen.'

Jaz: sem tiho

Mama: 'Ti ne spoštuješ mamica, jaz kuhala, trgovina kupila, ti nočeš jedel!'

Jaz: Dobro, bom jedel.'

Dogajanje je zelo podobno, kadar sva z mamo zunaj in meni, da sem premalo oblečen:

Mama: 'Ali te zebe?'

Jaz: 'Ne.'

Mama: 'Ti premalo oblečen.'

Jaz: sem tiho

Mama: 'Jaz vidim, ti zebe.'

Jaz: 'Ni tako hudo, ne skrbi.'

Mama: 'Na, vzemi moj pulover, ne morem gledati ti zebe.'

Jaz: 'Hvala.'

Če se ji zdi, da imam predolge lase, mi večkrat v kratkem času pove, da moram k frizerju. To lahko ponavlja tudi več dni, dokler se ne ostrižem.

Ob vsem tem spoznavam in odkrivam svojo kulturo. Žal me zaradi specifičnih lastnosti, ki jih imam kot otrok gluhih staršev, marsikdo težko sprejme, čeprav me veliko ljudi ceni prav zaradi njih. Sem, kakršen sem, in sem del kulture gluhih, iz katere ne morem. Lepo me opišejo besede enega Bishopovih in Hicksovih intervjuvancev: 'duša gluhih, telo slišječih'. Danes, ko bolje razumem svoje lastnosti, se lažje odzovem na različne situacije, bolj poredko sem jezen nase in imam boljši odnos z gluhihimi. Očitno sem slišječ z malo začetnico.

Tomaž Pahovec

Uporabljeni viri:

Berke, J. (Avt.). (2009). *Milan 1880 – An Event Has a Major Impact on Deaf Education*.

Bishop, M. in Hicks, S. L. (Ur.). (2008). *Hearing, Mother Father Deaf*. Washington, D.C.

Emmorey, K., Borinstein, H. B., Thompson, R. in Gollan, T. H. (Avt.). (2008). *Bimodal Bilingualism. Hearing, Mother Father Deaf, Hearing People in Deaf Families*. Washington, D.C.

Ladd, P. (Avt.). (2003). *UNDERSTANDING DEAF CULTURE: In Search of Deafhood*. England: British Library of Cataloguing in Publication Data.

**UTRI
MEDNAR
DNE G
V KR**

ANKI Z RODNEGA LUHIH ŠKEM

KULTURA BRANJA

Susanna Tamaro

Mnogi po knjigah posegajo iz čistega užitka, ki jih popelje v neznane svetove, zgodbe pa jim krajšajo čas in jim bogatijo življenje. Drugi v besedah iščejo znanje, ki jim je bilo doslej tuje, in z njim osebno rastejo. Tretji se knjig izogibajo. V želji, da bi se bralne navade izboljšale, kultura branja pa postala del vsakdana, ter da bi si na ta način posameznik krepil besedni zaklad in hkrati spomin, vas odslej na mojo iniciativo v vsaki številki

glasila Iz sveta tišine čaka rubrika o knjigah.

Včasih se bom o bralnih navadah pogovarjala s priznanimi slovenskimi ustvarjalci, drugič vam bom priporočila nekaj novejših naslovov, ki bodo tekoče berljivi, krajšega obsega in primerni za vse vrste bralcev.

Tokrat predstavljam dva sveža naslova italijanske pisateljice Susanne Tamaro. Za uvod pa še nekaj zanimivosti o kulturi branja.

Kultura branja, bralne navade in sam proces branja se nam sami po sebi zdijo precej samoumevni, a vendar je branje vseživljenjski proces. Iz dneva v dan bogatimo svoj odnos do knjig, s tem pa vzorce prenašamo tudi na prihodnje rodove. Pomen branja je v vsakem starostnem obdobju drugačen, odrasli pa po knjigah največkrat posegamo iz čistega užitka ali želje po osebni rasti. Branje torej doživljamo kot emocionalno pozitivno izkušnjo.

Na bralni uspeh vplivajo predvsem odnos, interes in motivacija za branje. Ti so povezani z notranjimi in zunanji motivatorji. Med notranje uvrščamo čustvena stanja, radovednost in željo po uspehu, med zunanje pa spodbudo drugih oseb – staršev, učiteljev, prijateljev. Avtorji branje definirajo različno; eni kot proces zaznavanja, drugi kot proces pomenskega dekodiranja pojmov in tretji kot zaporedje posameznih operacij pri branju. A branje ni le bralno dejanje. Je več kot to. Je način ravnanja s knjigo in prebranim gradivom.

Vsebino posamezne knjige lahko strnemo le na zgodbo, ki nam je krajšala čas ali nam popestrila vsakdan, ali o njej razmišljamo tudi po tem, ko smo knjigo že odložili. Mnogi vtise o prebrani knjigi radi izmenjamo s člani družine, prijatelji, znanci ali sodelavci, ki so knjigo prebrali. Tisti, ki te možnosti nimajo, se lahko pridružijo kateremu izmed bralnih klubov. Priložnosti za pogovor in razpravo je precej, prav tako kot knjig, ki nam omogočajo zadovoljiti različne potrebe.

Italijanska pisateljica Susanna Tamaro je sprva režirala televizijske dokumentarce, nato pa je začela pisati in postala ena najbolj priljubljenih italijanskih pisateljic, tako za odrasle kot za otroke in mladostnike. Prejela je več nagrad, znana pa je tudi po zavzemanju za varstvo in čistost okolja. Je predstavnica italijanske organizacije za zaščito ptic LIPU, sodeluje v projektu Drevesna banka, ki skrbi za pogozdovanje Milana, ter vodi fundacijo Tamaro, ki za ranljive

skupine po vsem svetu organizira projekte solidarnosti in prostovoljnega dela. V Sloveniji je izšlo več njenih del, tokrat pa si bomo pogloblje ogledati zadnji dve knjigi, ki ju je izdala založba Eno, in sta primerni tako za tiste, ki se za poseganje po knjigah šele odločajo, kot za zahtevnejše bralce.

ČAROBNI KROG

Čarobni krog je pravljica, ki sicer sodi med mladinsko literaturo, a tudi odrasli upravičeno segajo po njej. Knjiga je razdeljena na več krajših poglavij, ki jih bogatijo ilustracije. Glavni lik pravljice je Rik, ki živi v Čarobnem krogu v Parku veselja, kraju, v katerem vsa bitja živijo v miru in sreči. Živi v sožitju z naravo in različnimi živalskimi vrstami, vlogo njegove matere pa je prevzela volkulja Gvenda, ki je poleg opice Uršule najbolj vplivala nanj. A ljudje so prepričani, da je narava njihova največja sovražnica in da je svet potrebno spremeniti v betonske zaplate, televizijske ekrane in trgovske verige. Zato prihodnji župan Ulderik Tromostovje ukaže uničenje Čarobnega kroga, Gvendo ubijejo, Rika pa zaprejo v sobo z rešetka-

mi. Razkazujejo ga kot turistično znamenitost, na eni Ulderikovih zabav pa mu uspe zbežati. Na ulici spozna mačko Dodó, ki ga pripelje do Amalije Čebular, edine osebe, ki se ne želi ukloniti ukazom voditeljev in zato predstavlja njihovo največjo nasprotnico. Vsi trije združijo moči in se podajo v boj z željo rešiti svet in mu vrniti pestrost, ki ga ponujajo živa bitja.

Svet, ki ga je naslikala avtorica, predstavlja različico sedanjosti in hkrati temačne prihodnosti, ki ji z nevednostjo ter ravnodušnostjo vse bolj drvimo naproti. Pod površjem se skrivajo vprašanja o tem, zakaj se vse konča, zakaj se vse znova začne, kaj je sreča, in ali ljubezen res ostane, tudi ko vse drugo mine.

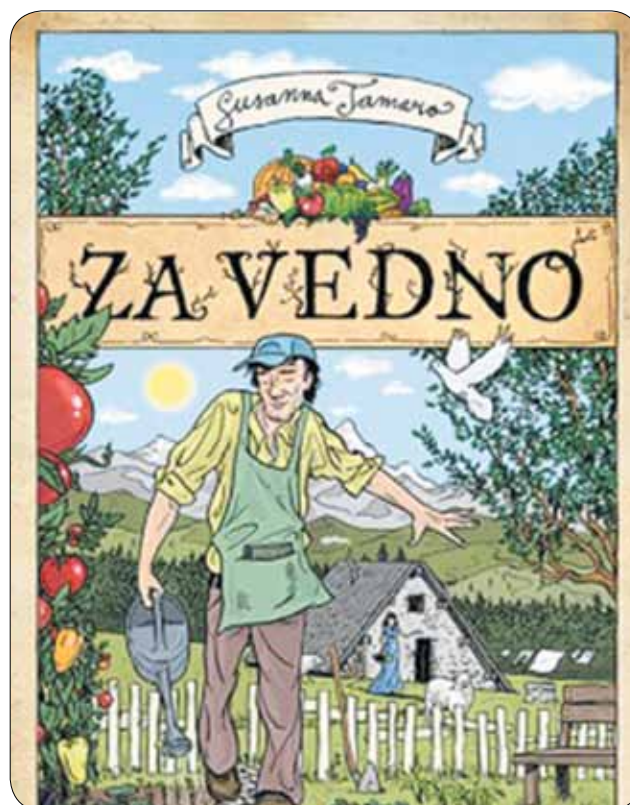
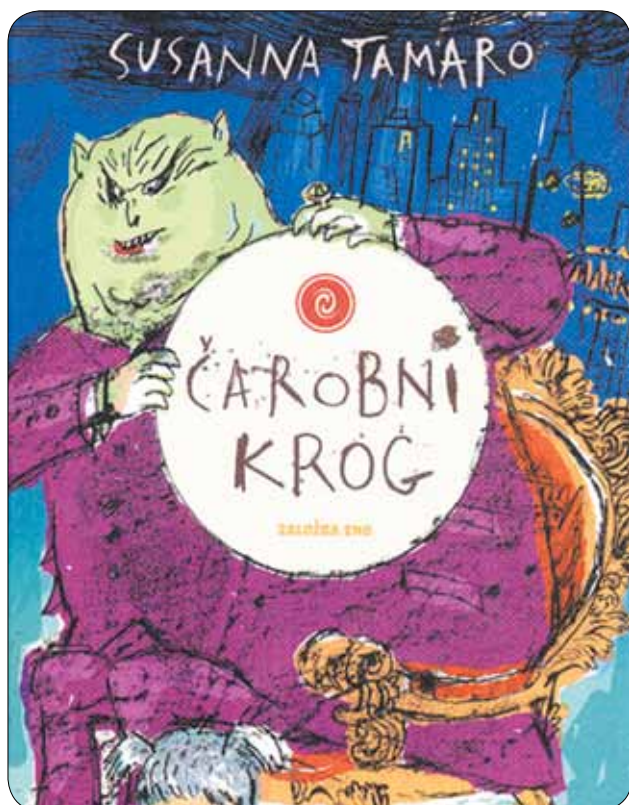
ZA VEDNO

Minljivost in novi začetki so tudi del lirične zgodbe Za vedno, poetične in pristne ter prav tako razdeljene na več krajših poglavij. V ospredju sta ljubezen Mattea in Nore ter krhkost Mattea, ki po Norini smrti izgubi smisel življenja. Njegov vsakdan ni več vesel in lahkoten, temveč prazen in poln bolečine, trpljenja,

samote ter žalovanja za ženo in sinom. Nekaj časa išče odgovore, saj ne ve, ali je Nora naredila samomor ali je bila nesreča. Živi z masko na obrazu, vdaja se alkoholu ter kmalu povsem izgubi sebe. Iskanje odrešenja ga pripelje do odločitve, da si bo ustvaril novo življenje daleč od ostalih ljudi.

Bolnišnico, kjer dela kot zdravnik, zamenja za polje. Življenje, ki ga živi, kmalu postane polno lepote, modrosti in čudenja nad tem, kako nam narava z najbolj samoumevnimi stvarmi lahko zaceli rane ter nas vrne svetu in samim sebi. Čeprav je preživetje odvisno le od dela njegovih rok, v tem najde mir in srečo, kljub temu da mu občasni mimoidolci, ki prihajajo po gorski poti mimo njegove hišice, z obiski in vprašanji kalijo mir. Za nekatere od njih je pogumen junak, za druge neprisebnež, za katerega so prepričani, da nekaj skriva. Vse te različne odzive lahko prenesemo v vsakdanje življenje in se vprašamo, ali je drugačnost res nujno nekaj slabega in ali smo drugim pripravljeni dopustiti, razumeti ter sprejeti, da mislijo in čutijo drugače, kot mi sami.

Nina Novak

MaKa in MaKu ter najina ABECEDA

Sva Maja Kuzma (MaKu) in Mateja Kanalec (MaKa) ter vam predstavljata abecedo, v kateri so zajeti najini skupni trenutki med študijem.

AKTIVNOST

Obe sva zelo aktivni. Aktivnost za naju predstavlja preživljanje prostega časa in nabiranje novih izkušenj. Drživa se reka 'Padaj v težave, delaj napake, bori se, ljubi in živi'. Iz tega izhajajo pogum, moč in odgovornost za najina dejanja. Sva aktivistki.

BARVE

Barve so najine stalne sopotnice. MaKa sem od malih nog nosila pisana oblačila in se barvno izražala prek njih. Danes sem pri izbiri oblačil zelo ustvarjalna ter dobro vem, kakšen tip obleke in barva mi pristojita. Iz revij izrezujem slike, ki jih lepim po najinem stanovanju. MaKu imam svoj domišljjski in čarobni svet. Že od otroštva rada rišem z barvami in čopiči ter izrezujem barvne kolaže. V najini sobi je veliko mojih umetnin. Na stropu je sedem zvezd, vsaka ima svojo barvo in značilnost. MaKu sem jih naredila za svojo prvo monoigro 'Čarobni svet', s katero sem skupaj z režiserko MaKa nastopila na gledališkem festivalu gluhih. Barve ustvarjajo čudovita, pozitivno nabita razpoloženja. Imajo čarobno moč in vsakdo, ki naju obišče, odide navdušen, poln veselja in radosti.

CIMRI

Cimri sva od lanskega aprila. MaKu v študentskem domu prebivam že od leta 2007, MaKa pa sem prišla leto kasneje. MaKu sem želela, da bi prebival v isti sobi, a zaradi zasedenosti to ni bilo možno. Šele mesec dni po tem, ko sem se MaKa že vselila, je imela MaKu prosto posteljo, jaz pa nisem bila pripravljena na vnovično selitev, zato sva se videli bolj poredko. Po treh letih sva obe imeli prosto posteljo, saj sta se najini cimri odselili. MaKa sem MaKu moledovala, naj se preseli k meni, saj nisem želela, da bi za cimro znova dobila sliščo osebo, ki bi se ji morala prilagoditi. Ko se je MaKu naposled odločila, da se preseli k meni, je bilo vzdušje mnogo drugačno – navdušujoče, polno življenja, zau-

panja, globokih pogovorov in smeha. Bili so tudi prepiri in sitnosti, vendar zelo poredko. Zdaj obe razumeva, da je pravi čas za skupno bivanje napočil šele lani. Vsaka odločitev potrebuje svoj čas. S prepiri sva okrepili prijateljstvo, in za naju velja misel, da prepir krepi vezi.

ČAJ

Ob čaju si vzameva čas za pogovor, če pa nama ga zmanjka, čaj pripraviva druga drugi in si tako polepšava dan. Pomembno je, da znamo ob natrpanem urniku najti čas za prijatelje in ga z njimi deliti.

DRUŽBA

Aktivni sva na športnem in kulturnem področju. Udeležujeva se športnih tekmovanj in gledaliških premier. Vsaka ima svojo družbo gluhih, ob koncu dneva pa v najini sobici radi pokramljava o tem, kaj sva doživeli. Sva kot budni sovici, ki druga drugi bereta zanimivo knjigo.

ENERGIJA

Da si poln življenja in energije, potrebuješ le um, zagnanost in vero. Najini energiji sta posebni. S pomočjo knjig in pogovorov razumeva, zakaj določeno stvar pritegnemo v življenje. Zdaj ko sva bolj povezani, imava izvirno energijo, ki jo znava uporabiti v družbi. Na način širiva optimizem in lepoto svojega notranjega jaza.

FILM

'Študij je zakon' je najin prvi skupni film, ki sva ga za filmski festival gluhih posneli novembra lani. Konec avgusta sem se MaKu domislila, da bi z MaKa naredili film o najinem študiju. Sama poznam tehniko snemanja, montiranja in igre, MaKu pa obožuje pisanje scenarijev in igranje. Bližal se je rok za

oddajo filma. MaKa sem MaKu priganjala, ta pa je imela veliko dela in obveznosti, zato je s pisanjem scenarija odlašala. Počasi sem izgubljala voljo, a kljub temu ostala optimistična. V mislih sem si predstavljala in verjela, da je film že narejen. Čez nekaj dni sva našli skupni jezik in naredili načrt. Za celotni projekt nama je ostalo le pet dni časa. Najprej sva se posvetili pisanju scenarija, nato pa v knjižnici po manjšem zapletu, ki sva ga uspešno rešili, posneli nekaj kadrov ter s snemanjem nadaljevali na drugih lokacijah. Zvečer sem ga MaKa zmontirala, končni izdelek pa je bil tako kakovosten, da sva na filmskem festivalu gluhih, kjer sva ga prikazali, prejeli veliko pohval. Uspeh naju je spodbudil za nadaljnje delo. Prišli sva daleč in nameravamo še dlje. Idej ni nikoli preveč. Uresničijo se, ko pride čas zanje.

GLEDALIŠČE

Kultura gluhih je zelo bogata. Obstajajo različne zvrsti, kot so poezija, gledališče, pantomima, ples in vizualna umetnost. Kultura naju združuje. Obožujeva najini roki, ki vsak dan 'plešeta' po zraku, ter svetu ponosno kaževa, da sva gluhi. To je umetnost. Sva umetnici. MaKa svet gledam z očmi in opazujem zunanost. MaKu ga gledam z dušo. Sva kombinacija, ki se dopolnjuje. MaKa sem članica Tihih stopinj in z njimi veliko nastopam. Najbolj sta mi všeč poezija in recitacija pesmi v slovenskem znakovnem jeziku s plesom. MaKu strastno uživam v plesu, umetnosti gibanja telesa in gledališču. Nastopali sva na kulturnih prireditvah in festivalih. Svetu je treba pokazati talent in uživati v tem, kar imamo. Vsak je čudovit!

HVALEŽNOST

MaKu sem ljubiteljica knjig, zlasti o moči in hvaležnosti, ki izvirata iz človeka, ljubezni do sebe in drugih. MaKa se nisem zavedala, kakšno moč imam v sebi. Ker sva cimri in se vsak dan pogovarjava, sem se ob MaKu in njenih pripovedih začela prebujati. Nekega jutra sem se domislila, da bom preuredila vrata najine sobe. S čokolade sem izrezala napis 'thank you' (slovensko: hvala)

in ga nalepila na vrata. Napisala sem tudi misel o hvaležnosti in jo nalepila zraven. Ko se je domov vrnila MaKu, sem ji z nasmeškom pokazala umetnino, ki sem jo ustvarila, ter jo prosila, naj tudi ona na list napiše, za kaj je hvaležna, ter ga nalepi na vrata. Od takrat najina vrata krasijo lepe misli.

IZPIT

Da bi lahko diplomiral, moraš najprej narediti izpite. To zahteva učenje in koncentracijo ter aktivno razmišljanje. Učenje predstavlja globalno širitev uma. Pri nekaterih predmetih sva se spraševali, kako nama bodo koristili, nato pa sva od učitelja izvedeli, da učiti se pomeni globalno razmišljati. Bolj ko smo razgledani, pogosteje opazimo stvari, na katere ne bi niti pomislili. Druga drugo spodbujava, kadar padeva na izpitu, in se veseliva, kadar ga narediva.

JAMRANJE

Jamranje v pozitivnem smislu. Po treningu odbojke ali pilatesu naju včasih boli vse telo, da težko pešačiva do doma in komaj prilezeva v tretje nadstropje. Jamrava, kaj naju boli, in se smejiva. Včasih jamra le ena, druga pa jo skuša razumeti. Le kdo ne jamra?

KNJIGE

Sva ljubiteljici knjig. Radi jih bereva in se iz njih učiva. Predstavljajo nama okno v svet. Pogovarjava se o prebranem in razglabljava o tem, kaj bi se zgodilo, če bi se držali naukov iz knjig.

LEPOTA

Obstajata dve vrsti lepote. Zunanja in notranja. Da zažariš od zunaj, je potrebno nahraniti notranost. MaKu sem že od malih nog zrla vase, živela v svojem svetu ter odkrivala radosti in lepote življenja. Z zunanjo podobo se nisem obremenjevala. MaKa sem mislila, da je videz najpomembnejši, v duši pa sem imela praznino. Ko sva postali cimri, sva druga drugi pomagali odkriti, česa nama primanjkuje.

MODA

Sva dekleti z vasi. MaKa iz severne in MaKu iz južne Slovenije. Doma so bila naša oblačila preprosta, pogosto preširoka in slabo ukrojena. Zdaj, ko sva študentki, se je to spremenilo. Moda je vedno bolj raznolika, midve pa samostojni in si sami služiva denar. MaKa sem, šele ko sem postala študentka, začela razmišljati o modi. Prebiral sem revije in si kupovala nova oblačila. Podrobno

sem se posvetila zunanji lepoti. MaKu me je zanimala le notranja lepota, obleke mi niso bile pomembne. Vseeno mi je bilo, kaj si drugi mislijo o meni, štelo je le notranje zadovoljstvo. Čez čas sem dojela, da obleka naredi človeka, zato sem začela posvečati več pozornosti svojemu izgledu. Ko sem se preselila k MaKa, mi je pogosto svetovala pri izbiri oblačil, v zadnjem času pa jih že samostojno izbiram. MaKa sem se ob tem naučila, kakšna oblačila so primerna za visoke ali močnejše ženske. Čudovito dopolnjujeva druga drugo!

NASMEH

Smeh je pol zdravja. Sva optimistki in kozarec je za naju vedno na pol poln. Da se nasmejiš, so potrebni domišljija, veselje in navdušenje. Tudi kadar se nama zgodi kaj neprijetnega, se ne moreva zadržati, in bruhneva v smeh. Najbolj smešno je, kadar ima katera od naju 'zmešan' dan, pade v stanje otroka in pove vse, kar bi si upal le otrok. Bujna domišljija je dobrodošla, pa še jamrava na pozitiven način.

ODBOJKA

Odbojka v dvorani in na mivki sta najina najljubša športa. MaKu se z obema ukvarjam že pet let in se udeležujem tekmovanj, kjer dosegam dobre rezultate. V odbojki na mivki sva s soigralko Simono že četrtič zapored postali državni prvakini med gluhi, na turnirjih doma in v tujini pa vedno zmagujeva. MaKe me šport ni zanimal, a sem se pred dvema letoma zaradi druženja pridružila gluhim odbojkarjem. Na začetku sem se bala žoge, sčasoma pa ta šport vzljubila. MaKu mi je pri tem veliko pomagala in mi dajala upanje, da tudi jaz lahko postanem uspešna športnica. Zdaj ko sva cimri in uživava študentsko življenje, je odbojka najpogostejša tema pogovora. Pogosto igrava sami ali vadiva z gluhi. Na ta način se MaKa od MaKu učim tehnike in načina razmišljanja, MaKu pa od MaKa prilagajanja.

PUST

Letos sva za pusta organizirali zabavo za gluhe študente. MaKa sem bila Pikapolonica, MaKu pa Pika Nogavička. Ugotovili sva, da sta tudi začetka najinih pustnih imen (Pika) enaka. Kakšno naključje.

RAZTEZANJE

Sva oboževalki pilatesa, vadbe, kjer z različnimi tehnikami in pravilnim dihanjem raztezamo in krepimo mišice. Po vadbi se počutiva mladostno, ponosno, močno, zdravo, navdušeno in v ravnovesju.

SAMOSTOJNOST

Najlepši trenutek študentskega življenja je, ko se zaveš, da si resnično samostojen. Poskrbiš za svoj čas, zdravje, srečo in veselje. Za takšne trenutke sva neizmerno hvaležni.

ŠTUDIJ

Film z naslovom 'Študij je zakon' sva posneli pred letom dni, govori pa o tem, kako pogumno, izzivalno, ustvarjalno, zabavno in noro je lahko študentsko življenje, čeprav si gluhi, slepi ali invalidi. Tudi najino je takšno. Prepustili sva se toku življenja in tvegali. Ves svet je pred nama in sanje so uresničljive, le poskusiti je treba!

TOLMAČ

Sva gluhi študentki. Za razumevanje vsebine predavanj ali seminarjev imava ob sebi tolmača slovenskega znakovnega jezika, ki uporablja kretnje in za naju predstavlja komunikacijski most s slišječimi. Kretnje so čudovita umetnost posebnih gibov in znakov. Srečni sva, da

obstajajo ljudje, ki nama pomagajo premagovati ovire, krepijo samozavest ter omogočajo samostojnost.

URNIK

Najin vsakdanjik je razgiban in poln aktivnosti. Čas razporejava za študij, hobije, prijatelje in družino. Vsaka ima svojo beležko, v kateri načrtuje aktivnosti in prosti čas. Le kaj bi brez nje? Imeti urnik, pomeni organizirati dan in se ga držati. Vsak je sam gospodar svojega časa.

VAJA

Vse življenje se učimo. S študijem bova dobili izobrazbo, učiva pa se tudi odbojke, plesa, izbire oblačil, prilagoditev, fotografiranja, komunikacije in računalništva. Vaja dela mojstra!

ZELENA

Zelena naju spominja na naravo. Zanjgo skrbiva z ločevanjem odpadkov. Kar narediš naravi, ti narava vrača.

ŽIVLJENJE

Življenje je pustolovsko, raziskovalno in brezmejno potovanje.

Maja Kuzma in Mateja Kanalec

DAN ČETRTNE SKUPNOSTI POLJE

Na deževno soboto sredi junija smo se predstavniki društev, ki delujejo na območju Četrtna skupnosti Polje, zbrali v telovadnici tamkajšnje osnovne šole, kjer smo na mizah razstavili informativne materiale. S tem se je neformalno začela prireditvev, ki združuje predstavitev dejavnosti v tem delu mesta in srečanje prebivalcev.

Prejšnja leta so bila srečanja na travniku v Zajčji dobravi, kjer je v senci visokih dreves dovolj prostora za gibanje in športne dejavnosti. Tokrat nam jo je vreme pošteno zagodlo, zato smo pristali v telovadnici. Lani smo po nastopu tekli v zavetje, saj nas je zajelo pravo neurje, in tudi pred tem nam je bilo vreme redko naklonjeno.

Naša stojnica je bila dobro obiskana. Člani društva so pridno dežurali in bili ves čas na voljo z informacijami. Zlatka Petrač in Maja Sojer sta predstavljali društvo in znakovni jezik, pridružila pa se jima je tudi Petra Rotar. Poleg zloženke o društvu, glasila in letaka o komunikaciji z gluhih smo na mizo postavili računalnik ter predvajali video vsebine in pravljičico v slovenskem znakovnem jeziku. Bili smo dobro prepoznavni in dobili nove prijatelje.

Na ostalih stojnicah so se predstavili vrtci, osnovne šole, športna in turistična društva ter društva za ohranjanje kulturne dediščine. Vsi so izvajali delavnice in se pogovarjali z obiskovalci.

Na odru je potekal kulturni program z živahnimi malimi plesalkami hip hopa, trebušnega plesa in rokenrola, mlajšimi in starejšimi pevci v pevskih zborih ter pripovedovalci. Naše društvo je zastopal naglušni član Roman Šneberger, ki je povedal dve zgodbi. V eni je nastopil kot Ivan Cankar in požel bučen aplavz. Njegov nastop in povezovanje prireditve sem za gluhe člane tolmačila z velikim veseljem. Zgodaj popoldne so postregli z golažem, nato pa se je druženje s krajani, predsednico in znankami iz četrtna skupnosti, ki nas prijazno obveščajo o dogodkih in novostih v kraju, počasi zaključilo.

Radi bi se zahvalili gospe Nini Bizjak, ki je potrpežljivo in predano rešila vsak problem in zagato.

Vidimo se prihodnje leto!

Nataša Kordiš

Pohod na Šmarjetno goro

Šmarjetna gora je opazna razgledna točka nad Kranjem, ki s svojo posebnostjo privablja številne poglede z vseh strani v dolini. Tudi iz prostorov našega društva imamo prekrasen razgled na kranjsko 'sveto goro', zato smo se zlahka odločili, da si hišo, v kateri se nahaja društvo, ogledamo še z druge perspektive.

Lepo jesensko dopoldne smo se zbrali pred društvom, se sprehodili skozi kranjsko mestno jedro, prečkali savski most (katera reka že teče pod savskim mostom?) in že smo bili pod vznožjem hriba, ki smo si ga izbrali za pohodniški cilj. Če je bil sprehod skozi Kranj lahkotnejši, je bilo pod vznožjem gore romantike hitro konec, saj je bilo treba pošteno stopiti v klanec, ki se strmo vzpenja vse do cerkvice svete Marije in znamenitega hotela Bellevue na vrhu. Kljub različni starosti, naj omenim, da je najstarejši pohodnik štel krepkih 87 let, smo z zmernim tempom in v medgeneracijskem sožitju osvojili cilj.

Nagrajeni smo bili s prekrasnim razgledom na Gorenjsko in Kranj, na vrhu pa so se nam pridružili člani, ki so ubrali krajšo in lažjo pot, z avtomobili. Srečanje prijateljev v hribih je vedno prijetno in tudi tokrat je bilo tako. Ob izmenjavi pohodniških vtisov in okrepčilu je čas, namenjen počitku, prehitro minil, in odpraviti se je bilo treba v dolino. Pa smo šli kar z veseljem, saj nas je v društvu čakalo kosilo, ki so ga pripravile pridne članice pod mentorstvom predavateljice o zdravi prehrani Zvonke.

Ker smo ženske največkrat za štedilnikom, smo se odločile, da nas šest prevzame to nalogo. Predavanje o zdravi prehrani in pridobljeno znanje smo nadgradile s pripravo zdravega kosila. Zvonka nam je predlagala jedilnik, nato smo si razdelile delo. Pripravile smo enolončnico iz zdrave domače zelenjave in uporabile vrsto zanimivih začimb. Za prilogo smo namesto kruha spekle koruzne kolačke. S kosilom smo pričakale naše pohodnike.

Naj prišepnem – kosilo je bilo okusno. V dobri družbi smo preživeli lep in zanimiv dan.

Jožica Žagar in Boris Horvat

Gasilska

Reševanje in komunikacija z gluhihimi v gorah

Na povabilo oddaje Prisluhnimo tišini smo se trije gluhi in naglušni hribolazci Sabina Hmelina, Bojan Cmok in Boris Horvat Tihi udeležili demonstracije reševanja v gorah, ki je potekala v okolici najznamenitejšega slovenskega gorskega prelaza Vršič. Pod budnim očesom prekaljenega gorskega reševalca Dušana Polajnarja in njegovih fantov iz gorske reševalne službe smo pripravili rekonstrukcijo nesreče v gorah ter prikazali, kako si gluhi in naglušni lahko pri tem pomagamo.

Vaja je potekala po vnaprej določenem scenariju. Bojanu je ob spustu z gore spodrsnilo na melišču in si je ob padcu nesrečno poškodoval nogo, zato sam ni mogel nadaljevati sestopa. Po pregledu in najnujnejši oskrbi je Sabina poklicala klicni center za gluhe in prosila za pomoč gorske reševalne službe, Tihi pa se je hitro odpravil do najbližje postojanke, kjer je oskrbnika obvestil o nesreči in počakal reševalce, da jim je pokazal kraj, kjer je ležal ponesrečenec. Reševalci so ob prihodu na kraj nesreče najprej poskrbeli za varnost, oskrbeli ponesrečenca in ga z gorskimi reševalnimi sanmi, imenovanimi aki, odpeljali do avtomobila.

Vsakič, ko se odpravimo v gore, se je treba zavedati, da so te lepe in vabljive, a nepredvidljive, zato moramo biti ne glede na vreme vedno pripravljeni na morebitne zaplete. Tudi v prekrasnem vremenu se hitro lahko zgodi nesreča. Najpomembnejša je priprava na planinsko turo – s primerno kondicijo, opremo, obutvijo, trezno presojo poti ter informacijo o vremenskih pogojih v visokogorju. Kadar se odpravljamo na zahteven vzpon z zavarovanimi plezalnimi potmi oziroma jeklenicami, ne pozabimo na čelado in uporabo samovarovalnega kompleta. Čelada je na izpostavljenih mestih za gluhe zelo pomembna, saj ne slišijo padajočega kamenja ali opozoril drugih pohodnikov.

Če je vreme primerno, je pohod pametno začeti dovolj zgodaj v jutranjih urah. Zaželeno je, da se na planinske

Reševalci, televizijska ekipa in pohodniki

pohode odpravimo v skupini in se držimo označenih poti, ter sami nikdar ne hodimo po brezpotjih. O poti in predvidenemu času vrnitve vedno obvestimo najbližje. Dandanes na spletu lahko dobimo večino informacij o dolžini in težavnosti predvidene poti, prav tako je priporočljivo s seboj vzeti planinsko karto, ki v veliki meri olajša orientacijo.

Za manj izkušene planince je pametno, da se v gore odpravijo s planinskim vodnikom. Zaželeno je, da pohodniki v pohodniške knjige v planinskih postojankah vpišejo smer prihoda in odhoda, kar reševalcem lahko olajša iskanje ponesrečencev.

Skoraj obvezno je s seboj vzeti prenosni telefon, ki tudi gluhih in naglušnih v veliki meri olajša komunikacijo. Pred odhodom poskrbimo, da je njegova baterija polna, kljub temu pa se moramo zavedati, da v gorah obstajajo območja, kjer ni signala. Po telefonu lahko v

primeru nesreče na številko 112 pošljemo sporočilo za gorsko reševalno službo ali se obrnemo na klicni center za gluhe (UMTS, SMS na številko 031 777 600), kjer nam pomagajo vzpostaviti stik.

Če si s telefonom ne moremo pomagati, najprej poskrbimo za najnujnejšo pomoč ponesrečencu, nato pa odhitimo do najbližje planinske postojanke ter jih obvestimo o nesreči.

V primeru nezgode je treba reševalcem sporočiti tako imenovanih 5 K, ki jim bodo olajšali delo:

- **kdo oziroma koliko oseb se je po nesrečilo,**
- **kje so se ponesrečili,**
- **kakšne poškodbe imajo,**
- **kdo je kontaktna oseba ter**
- **kakšno je vreme na območju, kjer se je zgodila nesreča.**

Po besedah sogovornikov iz gorske reševalne službe je najpogostejši vzrok za nesrečo zdrs, čemur največkrat botruje neprimerna obutev in utrujenost zaradi slabše kondicijske pripravljenosti.

Pa še to, v hribe hodimo z glavo, in ne na zabavo, zato se izogibamo pitju alkohola. Poškodovanim vinjenim osebam fantje iz gorske reševalne službe pomoč krepko zaračunajo, kar je tudi prav, saj so to spoštovanja vredni možje, ki prosti čas in družinsko življenje nesebično žrtvujejo za našo varnost v gorah.

Vaja, ki smo jo gluhi in naglušni izvedli skupaj z ostalimi udeleženci, je bila izpeljana strokovno in usklajeno. Še enkrat bi se radi iskreno zahvalili vsem udeležencem, še posebej pa fantom iz gorske reševalne službe za prostovoljno udeležbo, potrpežljivost in dobro voljo.

Sabina Hmelina, Bojan Cmok in Boris Horvat Tihi

Boris oskrbnika koč obvesti o ponesrečencu

Reševalci poškodovanca nesejo v dolino

Obiskovalci razstave

Fotografska razstava na Jesenicah

V prenovljenem muzejskem kompleksu Stara Sava na Jesenicah v Kolpernu je umetniške fotografije postavila na ogled Marija Gašperšič, domačinka in sestra pokojnega člana našega društva Ljuba Slivnika. Kulturna prireditev v njegov spomin v sklopu dogodkov ob mednarodnem dnevu gluhih je bila organizirana v sodelovanju z Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj, Gornjesavskim muzejem Kolpern in občino Jesenice.

V prekrasnem ambientu razstavnega prostora je uvodoma spregovorila gostiteljica, direktorica muzeja Irena Lačen Benedičič, kustos muzeja Aljaž Pogačnik pa je z izbranimi besedami predstavil umetniško vrednost fotografij, ki so navdušile obiskovalce. Marija si zasluži najvišjo možno oceno za trud, voljo in potrpežljivost pri iskanju in beleženju enkratnih motivov, ki jih lahko ustvari le narava.

S kulturno točko in recitalom sta goste navdušila tudi člana našega društva, gluhoslepi Jože Tekavčič in Mirsada Ibradžić, sam pa sem se kot predsednik društva sodelujočim zahvalil za organizacijo dogodka in obiskovalcem za množični obisk.

Slavnostna govornica, podžupanja občine Jesenice Vera Pintar, je s hvaležnostjo pozdravila kulturno predstavitev sveta tišine v domači občini ter se spomnila na jeseniško legendo, našega Ljuba. Prireditev sta v slovenski znakovni jezik tolmačili sekretarka društva Zlata Crljenko in Martina Košir. Za pogostitev so poskrbele članice društva, za kar se

jim posebej zahvaljujemo. Iskrena hvala tudi sodelujočim za enkratni večer v prečudovito obnovljenem razstavnem prostoru, kamor se bomo zagotovo vmili, tudi zaradi iskrene dobrodošlice in prijaznosti gostiteljev.

Boris Horvat Tihi

Otvoritev razstave

Begunje na Gorenjskem

Begunje na Gorenjskem so velika vas pod Dobrčo na vzhodu in Karavankami na severu z manj kot tisoč prebivalci. Nahajajo se v objemu gora, 585 metrov nad morjem, na terasi v dolini severno od Radovljice. V bližini so Lesce in Bled ter Žirovnica. Begunje so najvišje ležeče naselje v bližini Radovljice.

Radovljica je bila prvič omenjena med letoma 1050 in 1065. Nastala je kot graščina vrh 75 metrov visoke savske terase. Najkasneje do leta 1333 je postala trg, čez 70 let pa dobila mestne pravice. Danes je znana po čebelarstvu, muzeju, samostanu s cerkvijo, srednjeveškem mestnem trgu s starimi muzejskimi hišami in gostišču Lectar, kjer ohranjajo tradicijo izdelave lectovih src. Nekdaj bogata industrijska obrt je žal propadla, saj ni več Almir, ključavničarstva, tapetništva ter podjetij Veriga in Tio.

Radovljica in sosednje Lesce se razvijata in širita. Naselji sta oddaljeni le še pol kilometra in se bosta v kratkem spojili. V centru Radovljice je sedež upravne enote, v njej pa se nahajajo tudi zdravstveni dom, muzeji, osnovna in gostinsko-turistična šola. V Lescah je večje nakupovalno središče in regijsko križišče. Južno od njiju je železnica s postajališčem, po kateri poteka tudi mednarodni promet. V bližini je manjše letališče z novo asfaltirano vzletno stezo, namenjeno športnemu padalstvu, jadralstvu, modelarstvu, zračnemu taksiju in manjšim letalom. V Radovljici je kopališče, v bližini Lesc pa priljubljeni avtokamp Šobec. V oko-

Begunje

lici se nahajajo kovaški muzej v Kropi, turistični biser Bled z mnogimi hoteli, mogočnim gradom in smučiščem Straža. V Završnici je stara hidroelektrarna, zgrajena pred drugo svetovno vojno za potrebe jesenjske železarnice. Radovljica, Bohinj, Bled in Gorje so bile včasih združeni v eno občino, danes pa so samostojni. Sedež upravne enote je obdržala Radovljica.

Begunje se nahajajo na severnem robu radovljiške kotline pod Dobrčo (1634 m), Begunjščico (2060 m), karavanskim očakom Stolom (2236 m) in hribom s cerkvijo sv. Petra (839 m) ter priljubljeno izletniško točko, imenovano Sankaška koča. Z njene terase je lep razgled in ob lepem vremenu se vidijo Begunje, Lesce, Radovljica, Bled, Jesenice ter bohinjske gore s Triglavom.

Begunje so nastale v 17. stoletju ob gradu Kacenštajn, v katerem je danes psihiatrična bolnišnica. Med drugo svetovno vojno sta bila v njem štab Gestapa in zapor, kjer je bilo zaprtih več kot 12.000 jetnikov, 1.282 pa so jih pobili kot talce. Od leta 1961 je v prizidku gradu Muzej talcev, nedaleč stran pa spominski park z grobiščem.

Stari del Begunj se razprostira ob potoku Begunjščica, kjer so v prejšnjih stoletjih delovali žage in mlini, ki so mnogim prebivalcem predstavljali vir preživetja, razvita pa je bila tudi živinoreja. V vasi še vedno deluje raka, ki jo uporabljamo za

zalivanje vrta, imamo pa tudi trgovino, gasilski dom ter podružnično osnovno šolo za otroke do četrtega razreda. V bližini je tovarna športne opreme Elan, v Zapužah je znano podjetje Seaway, ki izdeluje čolne in jadrnice, v Poljčah pa izobraževalno središče Ministrstva za obrambo.

Begunje so rojstni kraj škofa Antona Jegliča in znanih glasbenikov bratov Avsenik. Kraj je tudi izhodišče za gorske ture na Poljško planino, sv. Petra, Begunjščico, Dobrčo in Stol.

Na severu so razvaline gradu Kamen z vstopom v dolino Drage. Med lastniki gradu je bil tudi Lambergar, ki ga opevajo junaške ljudske pesmi. Gradili so ga postopoma od 13. do 15. stoletja, v času turških upadov in kmečkih uporov pa je varoval tovarniške poti. Med drugo svetovno vojno je bil požgan, zahodno od njega pa je razvalina skalne dupline, imenovana Škratov (Hudičev) gradič.

Na območju upravne enote Radovljica živi sedem odraslih gluhih, dvakrat toliko naglušnih in nekaj mladih, ki obiskujejo šolo za gluhe v Ljubljani. Včasih je šest gluhih delalo v grafičnem podjetju Tiskarna knjigoveznica Radovljica, danes pa tam ni zaposlena nobena gluha oseba. Na širšem območju, ki obsega občine Radovljica, Bohinj, Bled in Gorje živi petnajst gluhih oseb in trikrat toliko naglušnih.

Franci Mulej

Predstavitev društva na stojnici v Velenju

Na tradicionalni prireditvi 'Velenje se predstavi', ki jo je občina konec septembra za svoj praznik organizirala v sodelovanju s velenjsko športno zvezo, se je v središču mesta na Titovem trgu predstavilo petindvajset športnih društev in klubov, sedemnajst izobraževalnih ustanov, deset kulturnih društev ter osem društev in institucij, ki delujejo na področju zdravja. K sodelovanju je bilo povabljeno tudi naše društvo in z veseljem smo se odzvali vabilu.

Predstavili smo se na stojnicah ali na improviziranih razstavnih prostorih, lahko pa tudi na odru, kjer je naše društvo zastopal podpredsednik Franc Forštner, tolmačila pa je Polona Dobnik. Predstavil je temeljne cilje društva in poudaril pomen, ki ga ima za uporabnike in širšo skupnost.

Pozdravil nas je tudi velenjski župan Bojan Kontič, ki je spregovoril o pomenu delovanja društev za vse generacije. Izpostavil je njihovo pomembnost za mlade, katerim številna športna društva v regiji omogočajo kakovostno preživljanje prostega časa.

Na naši stojnici smo razstavili zloženko, revije in knjige ter obiskovalcem ponudili različne informacije o delovanju društva, njegovi lokaciji, možnostih za pridobitev slušnih pripomočkov, uporabi slovenskega znakovnega jezika ter o težavah, s katerimi se dnevno srečujejo ljudje z okvaro sluha. Informacije smo prilagodili potrebam in željam vsakega posameznika. Na ogled smo postavili tudi različne slušne aparate in dva tehnična pripomočka – telefon z ojačenim zvokom v slušalki in FM sistem za individualno uporabo.

Predstavitev, tolmačena v SZJ

Predstavitev društva

Veliko zanimanja za našo dejavnost

Najmlajše obiskovalce je najbolj zanimala enoročna abeceda, s katero se je večina srečala prvič. Razložili smo jim njen pomen in jim pomagali črkovati njihovo ime. Ker se bo oktobra pričel začetni tečaj znakovnega jezika, smo obiskovalce seznanili z njegovo vsebino in možnostjo udeležbe.

Dogajanje so popestrili otroci s plesnimi točkami in tradicionalni tek očetov. Veseli smo, da smo društvo lahko predstavili obisko-

valcem in morebitnim uporabnikom.

S tem smo utrdili njegovo prepoznavnost v širšem družbenem okolju in uresničili pomemben cilj – informiranje, saj so bile informacije izčrpne, neposredne in obojestranske.

Vsem, ki so na predstavitvi prostovoljno sodelovali, se iskreno zahvaljujemo.

Vlasta Florjan

Na obisku pri naših članih

V Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih Velenje smo se dogovorili, da bomo vsako leto na domu obiskali starejše člane, ki težko prihajajo v društvo. Prav tako smo želeli pridobiti čim več podatkov za evidenco članov ter starejšim pomagati pri izpolnjevanju obrazcev.

V zgodnjih jutranjih urah sva s sekretarko Urško Jakop krenila iz Rečice ob Savinji. Jutro je bilo lepo, brez oblačka na nebu. Zgornja Savinjska dolina je polna naravnih lepot, turističnih znamenitosti in ljudi, ki so navezani na svoj kraj. Skoznjo vodi pot proti Logarski dolini in hribovju, ki jo planinci dobro poznajo.

Najprej sva obiskala Janeza iz Rečice ob Savinji, ki je naglušen, in je pospravjal okoli hiše. Bil naju je zelo vesel. Povedal nama je, da ima nekaj težav z zdravjem, čeprav se je še lani v društvo pripeljal s kolesom. Predstavila sva mu aktivnosti v društvu in ga povabila, naj se jih udeleži. Hitro sva se poslovila, saj naju je čakalo še veliko obiskov. Pri Okonini sva poklepetala z naglušnim članom Stanislavom, ki je bil nekaj časa tudi predsednik društva. Na različnih področjih še vedno aktivno deluje, pozna veliko članov in ve, kje živijo.

Naslednja postaja je bil Gornji Grad. Po strmi ozki makadamski poti sva prispela na majhno kmetijo, ki se nahaja na nadmorski višini petstometrov. Na kmetiji, od koder je čudovit razgled na dolino, živijo brat in tri sestre. Dva od njih sta gluha. Prijazno so naju sprejeli, saj so vedeli da prideva. Prinesla sva jim prehrambeni paket, oni pa so nama povedali, da jih pestijo zdravstvene težave. Rafka boli križ, saj je delo na hribovitem območju zelo težko, Franciška pa ima poleg ostalih zdravstvenih težav probleme z očmi. Povedali so nama, da je fizično delo danes lažje, kot je bilo nekoč, saj imajo nekaj strojev, traktor in druge pripomočke. Navajeni so težkega kmečkega življenja, veselijo se malih stvari in vsakega obiska. Opisali so nama nekaj prigod iz življenja, tudi to, kako je eden od njih komaj ušel traktorju, ki je začel drseti po hribu, tako da se je prijel veje naj-

bližjega drevesa. Pred leti sta jim voda in plaz skoraj odnesla hlev. Ker kmetija stoji v hribih, območje pa je plazovito, jih je ob nalivih pogosto strah. Prijetno smo kramljali, postregli pa so nama z domačim kruhom in odličnim savinjskim želodcem. Za spomin smo se tudi fotografirali. Čas je hitro tekkel, midva pa sva se morala posloviti, saj naju je čakal še en obisk. Upam, da sva jim polepšala dan.

Odpeljala sva se v dolino, kjer sva nekaj časa iskala starejšo članico, ki se je preselila na novi naslov. Sprva ni vedela kdo sva, ko pa sva ji razložila, zakaj sva prišla, je postala dobre volje. Pripravljene je imela vse dokumente za evidenco članstva. Slušni aparat uporablja na obeh ušesih, zato smo se temeljito pogovorili o težavah, ki jih povzročata. Gospa veliko bere in je zelo bistra, probleme ima le z nogami in sluhom. Obljubila sva ji pomoč pri urejanju stvari v zvezi z aparatom, po pošti pa ji bova poslala zgibanko o pravici do slušnega aparata. Težko se je bilo posloviti, saj se je želela pogovarjati. Obljubila sva, da jo še obiščeva in da lahko vedno računa na našo pomoč. Malo je potrebno, da nekomu polepšaš dan z obiskom in pogovorom.

Po Zadrecki dolini sva se mimo Nazarij odpeljala iskat še eno naglušno članico. Ker je ni bilo doma, sva z delom na terenu zaključila. Najina pot ni bila zaman, saj so naju bili člani, ki sva jih obiskala, zelo veseli, zato bomo v društvu nadaljevali s tovrstnim delom.

Franc Forštner

Tehnični pripomočki

Slovenski reprezentanti

Zmaga futsal reprezentance gluhih Slovenije v Pragi

Konec septembra se je futsal reprezentanca gluhih Slovenije pod vodstvom trenerja Aleša Škofa udeležila mednarodnega reprezentančnega turnirja gluhih v futsalu v Pragi. Tekmovanja so se poleg slovenskih in čeških predstavnikov udeležili tudi predstavniki Madžarske in Slovaške, Avstrijci pa so pred začetkom tekmovanja odpovedali udeležbo.

V zanimivih dvobojih je ekipa Slovenije dvakrat zmagala in enkrat remizirala ter s sedmimi točkami osvojila prvo mesto. Dolgoletni igralec futsala Mustafa Buljubašić, ki je za Slovenijo prispeval sedem golov, je postal najboljši strelec, Boban Vučetić, najboljši vratar, Čeh Tomáš Gajdošík pa najboljši igralec tekmovanja.

Slovensko reprezentanco so sestavljali vratarja Boban Vučetić in Gabrijel Kravanja, Matjaž Žnidar, Aleš Podbelšek, Viler Jović, Silvo Čeh, Mustafa Buljubašić, Marko Šmid, Boštjan Osterc, Damir Selimović in Dragiša Dvorančić.

Turnirja so se udeležili z namenom primerjati moč naše izbrane vrste z drugimi udeleženci tekmovanja, saj jih prihodnje leto verjetno čakajo kvalifikacije za nastop na evropskem prvenstvu, ki bo leta 2014 v Bolgariji.

REZULTATI

Češka : Slovenija goli Buljubašić (2), Jović, Šmid, Osterc	0 : 5 (0 : 2)
Slovaška : Madžarska goli Horniak, Teplan, Pfeifer (3), Lábás (2), Bajusznács	2 : 6 (1 : 1)
Slovenija : Madžarska goli Buljubašić (2), Araczký, Lábás	2 : 2 (1 : 1)
Češka : Slovaška goli Gajdošík (2), Holan, Várka, Žmolík, Štefančin (2), Kopačik, Sagula, Fabišik; rumeni karton Štefančin	5 : 5 (1 : 4)
Slovaška : Slovenija goli Buljubašić (3), Dvorančić (2), Žnidar; rumeni karton Buljubašić	0 : 6 (0 : 2)
Madžarska : Češka goli Nemes (2), Gajdošík, Žmolík; rumeni karton Dalanics	2 : 2 (1 : 1)
Najboljši igralec Tomáš Gajdošík, Češka	
Najboljši vratar Boban Vučetić, Slovenija	
Najboljši strelec Mustafa Buljubašić, Slovenija	

Anton Petrič

Marino Kegl zmagal na mednarodnem teniškem turnirju na Slovaškem

V slovaškem Trenčínu so sredi septembra obeležili mednarodni dan gluhih. V okviru praznovanja so izbrali mis gluhih Slovaške, prikupno Eriko Duricovo, ki bo državo zastopala na svetovnem izboru najlepšega gluhega dekleta, ter organizirali mednarodni športni turnir gluhih v dvoranskem hokeju, odbojki na mivki, bovlingu, pikadu, gorskem teku in tenisu.

Dobitniki pokalov

Turnirja so se udeležili športniki iz Slovaške, Češke, Madžarske, Avstrije in Slovenije. Kot edini predstavnik je Slovenijo zastopal Marino Kegl, ki je v konkurenci gluhih teniških igralcev šestnajstič zmagal na mednarodnem tekmovanju.

V četrtfinalu se je pomeril s Petrom Juriško in ga premagal s 6 proti 0, v polfinalu je z enakim rezultatom premagal Miroslava Lipovskyja, v finalu pa s 6 proti 2 Ladislava Marka.

REZULTATI

1. Marino Kegl, Slovenija
2. Ladislav Marko, Slovaška
3. Miroslav Lipovsky, Slovaška

Trije najboljši na turnirju

Rezultati državnega prvenstva gluhih v balinanju, september 2012

MOŠKE ČETVERICE

DGN Ljubljana : DGN Podravja Maribor	10 : 2	1. DGN Ljubljana
MDG Ljubljana : DGN Celje	10 : 5	2. MDG Ljubljana
DGN Celje : DGN Podravja Maribor	10 : 2	3. DGN Celje
DGN Ljubljana : MDG Ljubljana	5 : 3	4. DGN Podravja Maribor
DGN Celje : DGN Ljubljana	0 : 10	5. MDGN za Gorenjsko Auris - diskvalificiran
MDG Ljubljana : DGN Podravja Maribor	5 : 4	

ŽENSKÉ DVOJICE

DGN Podravja Maribor : MDG Ljubljana	4 : 13	1. MDG Ljubljana
DGN Podravja Maribor : DGN Celje	2 : 9	2. DGN Celje
DGN Celje : MDG Ljubljana	4 : 11	3. DGN Podravja Maribor

Martina Košir

Podelitev medalj in pokalov nežnejšemu spolu

Pogodba o organizaciji letnih olimpijskih iger gluhih podpisana

Mednarodni komite za šport gluhih z veseljem sporoča, da je bila konec septembra z bolgarsko vlado in gostiteljem mestom Sofija podpisana pogodba o organizaciji letnih olimpijskih iger gluhih. Do otvoritvene slovesnosti je še deset mesecev, v prihodnjih tednih pa bodo države udeleženke dobile podrobne informacije o logistiki, nastanitvah in športnih zmogljivostih. V desetih dneh bodo prejele tudi uradno vabilo za sodelovanje na igrah.

Mednarodni komite je v zvezi z igrami pripravil obvestilo javnostim.

Sofija, Bolgarija, 26. september 2012 – Danes so Mednarodni komite za šport gluhih, bolgarska športna zveza gluhih, bolgarska vlada in mesto Sofija kot gostitelj podpisali pogodbo o organizaciji letnih olimpijskih iger gluhih.

Otvoritev 22. letnih olimpijskih iger gluhih, uradno imenovanih Deaflympics Sofia 2013, bo 26. julija, igre pa se bodo zaključile 4. avgusta.

Predsednik Mednarodnega komiteja za šport gluhih Craig Crowley je ob tem povedal, da bi se v imenu vseh gluhih športnikov sveta rad iskreno zahvalil bolgarskim prijateljem za ponudbo, naj igre gostujejo v Sofiji. Dodal je, da so sence negotovosti zdaj v celoti odpravljene, zato bodo gluhi

Podpis pogodbe med bolgarsko vlado in mednarodnim komitejem

športniki sveta zavzeto trenirali, da se bodo uresničile njihove sanje o sodelovanju na tekmovanju.

Sofija je letne olimpijske igre gluhih prvič gostila leta 1993, zdaj pa se je kot eno izmed dveh mest na svetu, ki sta dvakrat gostili igre, pridružila Kopenhagenu. Norveška prestolnica Oslo je dvakrat gostila zimske olimpijske igre gluhih.

Bolgarski minister za šport Svilen Neykov je poudaril, da se je Bolgarija pred kratkim izkazala kot dobra gostiteljica uspešnih svetovnih prvenstev gluhih v odbojki na mivki in rokoborbi. Zato verjame, da bodo z organizacijo letnih olimpijskih iger gluhih svetu še enkrat dokazali, da lahko dobro gostijo športne prireditve. "Čutimo duh prijateljstva in partnerstva med našo državo in Mednarodnim komitejem za šport gluhih. Radi bi izrazili naš pozitiven odnos do olimpijskih iger gluhih in športa gluhih nasploh. Zato bomo izpolnili vse, kar smo obljubili."

Prizorišče olimpijskih iger gluhih bodo znameniti nacionalni stadion Vasil

Levski, novozgrajena športna dvorana Armeets Arena in pred kratkim prenovljeni nacionalni teniški center Carlsberg.

Predsednik bolgarske športne zveze gluhih Nikolay Nikolov je izrazil zadovoljstvo v zvezi s podporo bolgarske vlade organizaciji olimpijskih iger ter dodal, da ima Bolgarija srečo, da vlada razume invalide in se zavzema za sodelovanje v kakršnikoli vrsti športa – od vrhunskega do množične rekreacije. Ob tem je poudaril, da imajo odlične povezave z nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami in se veselijo njihove pomoči, saj bodo na ta način postavili visoke standarde za izvedbo tekmovanj.

Anton Petrič

**PIŠITE
V
NAŠE
GLASILO**

Memorialna simultanka

Življenjske poti naših članic in članov neizprosno tečejo po nepredvidljivih tirnicah in marsikatera se konča mnogo prezgodaj. V prvih spomladanskih dneh lanskega leta nas je presenetila in užalostila novica, da je v 67. letu umrl naš dolgoletni član Andrej Mavrič iz Kranja.

Bil je strasten ljubitelj kraljevske igre in kapetan naše šahovske ekipe, ki je še v začetku lanskega leta osvojila naslov državnih prvakov med gluhih in naglušnimi. Bil je tudi mentor in potrpežljiv učitelj mlajših generacij, in prav iz teh vrst je prišla pobuda o organizaciji simultanke v njegov spomin, ki smo jo v društvenih prostorih organizirali v sklopu prireditev ob mednarodnem dnevu gluhih.

Pripravljenost članov za udeležbo je bila nad pričakovanji, saj ni bilo prostora za vse, ki so želeli nastopiti. Z njimi se je na nasprotni strani šahovnic pomeril šahovski mojster Žiga Žvan, Andrejev vnuk, ki strastno in predano nadaljuje družinsko ljubezen do kraljevske igre. Rezultat je tokrat postranskega pomena, mnogo bolj je bila pomembna človeška plat tega plemenitega dogodka.

Iskrena hvala Andrejevi družini ter vsem sodelujočim za pomoč in sodelovanje pri organizaciji in izvedbi dogodka.

Boris Horvat Tihi

Tekmovalci na simultanki

Žiga Žvan igra z našimi člani

Nemški proizvajalec baterij Ansmann je prek uvoznika, podjetja RT-TRI, z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije podpisal pogodbo o donatorstvu. Njen cilj je povečati dostopnost baterij za slušne aparate v Sloveniji. Od vsakega paketa baterij za slušne aparate, kupljenega v trgovinah Merkur, Big Bang in DM v Sloveniji bo podjetje RT-TRI Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije darovalo 0,15 evrov. Denar bo namenjen za nakup pripomočkov za izboljšanje kakovosti življenja oseb, ki si jih zaradi socialne ogroženosti ne morejo privoščiti.

Vse, ki uporabljate slušne aparate, prosimo, da baterije zanje kupite v eni omenjenih trgovskih verig in s tem pomagate Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije.

V Zvezi pozdravljamo donatorstvo podjetja RT-TRI.

Prva šahovnica na prostem

Otvoritev

ŠAHOVNICA NA PROSTEM

Pred športno dvorano na Planini ob osnovni šoli Jakoba Aljaža so septembra svečano odprli prvo kranjsko šahovnico na prostem. Slavnostni trak sta prerezala pobudnik za postavitev šahovnice kranjski župan Mohor Bogataj in predsednik šahovskega društva Silvo Simončič. Slovesnosti smo se poleg množice šahovskih privržencev vseh generacij udeležili tudi predstavniki Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj.

Pred prvo odigrano partijo med črnimi in belimi figurami je župan zbranim naštel bistvene razloge za postavitev šahovnice – medgeneracijsko druženje, sodelovanje, sožitje, soustvarjanje in dejavno preživljanje prostega časa. Prireditev je iskrivo in hudomušno povezovala Ines Zabret, ki je po nastopu mažoretk goste pozvala, naj se zberejo ob šahovnici in odigrajo prvo partijo, pred tem pa je župan zbranim gostom podelil priložnostno darilo, knjigo o šahu Vsi svetovni prvaki.

Za belimi figurami se je zbrala ekipa v sestavi župan Mohor Bogataj, podžupani mag. Janez Frelih, Nada Mihajlovič, Bojan Homan in Darko Jarc, poslanec Državnega zbora Alojz Potočnik in nekaj obveznih

prišepetovalcev. Na nasprotni strani, za črnimi figurami, smo se zbrali predsednik Društva gluhih in naglušnih Auris Kranj Boris Horvat Tihi s člani društva, predsednik Društva slepih in slabovidnih Kranj Emil Muri, predsednica krajevne skupnosti Planina – Huje Sonja Mašič ter nekaj pomočnikov, po domače kibicev. Prvo potezo je naredil župan in tekma se je začela pod budnim očesom sodnika in komentatorja

Silva Simončiča ter z duhovitimi vložki voditeljice. Začetno pobudo so prevzele črne figure, prednost pa se je po nekaj nespretnih potezah hitro zmanjšala in po izmenjavi nekaj glavnih figur se je tekma v sproščenem vzdušju končala. Rezultat na takšni humanitarni prireditvi ni bil pomemben, štela sta le druženje in dobra volja. Omenim naj, da je bila tudi zadnja poteza županova, in poznavalci te plemenite kraljevske igre že vedo, kaj to pomeni.

Boris Horvat Tihi

ZAHVALA

Prijetno sem bil presenečen, ko sem dobil visoko priznanje občine Škofja Loka. Nikoli nisem pričakoval tako ugledne nagrade, kot je srebrni grb občine Škofja Loka za leto 2012.

Škofjeloški župan mag. Miha Ješe in Zdenko Tomc

Vedno sem rad sodeloval v aktivnostih društva Auris v želji, da se razvije v močno, resno in ugledno organizacijo, ki bo pomagala gluhih in naglušnim osebam ter prispevala k prepoznavnosti gluhotе in naglušnosti v sliščem okolju. V želji za boljši jutri gluhih in naglušnih sem dolga leta aktivno sodeloval v Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije in nikoli nisem razmišljal o kakršnikoli nagradi.

Tistemu, ki me je predlagal za občinsko priznanje, vsem tistim, ki so zanj glasovali in me podpirali, ter tistim, ki so mojo kandidacijo podprli s podpisi, iskrena hvala. Hvala vsem in vsakemu posebej, da ste v mojem delu prepoznali koristen prispevek k razvoju našega društva in prepoznavnosti gluhotе, gluhoslepote ter naglušnosti.

Zdenko Tomc

Moja pot na svetovni izbor za mis gluhih

Ko sem bila izbrana za mis gluhih Slovenije, sem vedela, da me čaka veliko priprav na svetovni izbor v Pragi na Češkem. Bilo mi je zelo težko, saj nisem vedela, kako naj začnem. Moj edini cilj je bil osveščanje ljudi v Sloveniji. Najprej sem se srečala z lanskoletno mis gluhih Izabelo Juriševič, ki mi je povedala, kako izbor poteka in katere lastnosti bo ocenjevala komisija. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije nama je omogočila brezplačno bivanje v apartmaju v Piranu, kjer sva se lahko pogovarjali in vadili.

Gluha novinarka Spletne TV Valerija Škof je z mano posnela pogovor, ki so ga objavili v oddaji z naslovom *Obraz* meseca. Vedela pa sem, da si bom brez dobrih fotografij težko naredila reklamo. Zato sem prijatelj in predsednika podružnice gluhih in naglušnih Ptuj Sašo Letonja, ki je izvrsten fotograf, prosila, naj me fotografira. S stričevo pomočjo sem od občine Trnovska vas dobila dovoljenje za fotografiranje v Simoničevi domačiji in tam so nastale prelepe fotografije. Narodno nošo mi je posodilo Folklorno društvo Destrnik.

Naslednji korak je bila izbira večerne obleke. Narisala sem nekaj skic, mama pa je poklicala znano modno oblikovalko. Pokazala sem ji skice, ona pa je po moji predlogi narisala nekaj svojih. Izbrala sem model, ki mi je bil najbolj všeč, nato se je začelo merjenje, priprava na šivanje in izbira blaga. Izdelavo obleke je prevzela oblikovalkina mama, ki je šivilja.

Pred svetovnim izborom je bilo treba še veliko postoriti. V tem času me je poklicala novinarka Štajerskega tednika in me prosila za intervju. Povedala mi je, da mi želi pomagati pri pripravah na tekmovanje. Prijavila me je na akcijo 'Iščem svoj stil', v okviru katere sem obiskala kozmetični salon, kjer so mi očistili kožo in uredili obrvi, frizerski salon, kjer so mi pobarvali lase in oblikovali

pričesko, vizažistka pa me je strokovno naličila in mi svetovala glede tehnike ličenja. Priskrbeli so mi tudi obleko. V kozmetičnem studiu so poskrbeli za osnovno nego telesa, s

Mirjana Drumlič

Med izborom

S staršema

strokovnjakinjo pa sem vadila hojo po modni pisti. Na koncu so me še fotografirali.

Po akciji sem nadaljevala s pripravami na izbor. Razmišljala sem, kaj bi organizatorjem podarila za spomin na mesto, iz katerega prihajam. Tudi pri tem mi je pomagala prej omenjena novinarka, ki se je dogovorila za obisk v kabinetu ptujskega župana, kjer so mi pomagali pri zbiranju promocijskega materiala, župan pa me je presenetil s šopkom rož in veliko knjigo o Ptujju. Organizatorjem tekmovanja na Češkem sem podarila tudi ptujsko maskoto, kurenta, ki sem ga prav tako dobila v dar.

Na Ptujski televiziji so o meni kot mis gluhih pripravili predstavitveni posnetek in ga objavili na spletnem portalu YouTube. V Folklornem društvu Markovci so mi posodili narodno nošo, ki sem jo oblekla na izboru, ko sem se predstavila s plesom. Brez tolmačke Lidije Letonja bi bila komunikacija s sliščimi udeleženci priprav zelo zapletena. Za pomoč se ji iskreno zahvaljujem.

Svetovni izbor za mis gluhih je za mano in rada bi se zahvalila vsem, ki ste mi pomagali pri pripravah – Barbari in Sonji Plavec, Majdi Goznik, Stanki Peršuh, Danici Zorčič, Minki Feguš, Sanji Veličkovič, Silvi Čuš, Marku Pukšiču, Črtomiru Gozniku, Branku Klincu, Štefanu Čelanu in njegovim sodelavcem, Janezu iz Folklornega društva Markovci, gluhim prijateljicam Lei, Suzani, Barbari, Lori, Tamar, Dijani, Janji in Saški, ki so me presenetile z darilnim bonom pred odhodom, ter staršem, sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so organizirali izlet, prišli na Češko, me bodrili in navijali zame.

Čeprav se nisem uvrstila med najboljše, sem se doživela veliko lepega in s ponosom zastopala Slovenijo. V prihodnje si želim nastopati na modnih revijah ter se ukvarjati z manekenstvom.

Mirjana Drumlič

**Predragi mami in ženi Rafaeli Demir
za 60. rojstni dan**

Letos izpolnila boš že šesto desetico.
Vse dosegla z voljo si in s svojimi rokami,
nadvse ljubeča, skrbna oseba si postala.

Iskrena si, pomagaš vsem, polna si dobrote,
zato počutimo se vsi dobro v našem domu.

A kar zdravja tiče se, naj kar žari iz tebe,
in da bi razumeli vedno se, tako kot zdaj.

Naj se ti izpolnijo vse želje in potrebe,
vsi skupaj še naprej ustvarjamo naš mali raj.

Radi vsi imamo te predraga naša mami in žena,
kajti mnogo si nam dala.

Družina Demir

Kam le čas beži,
kam se mu mudi,
leto za letom gre.

60. rojstni dan praznovala je
draga mama Vesna Burk.

Skupaj smo se dobili,
se s tabo poveselili,
veliko dobrega ti zaželeli,
se s teboj nasmejali.

Vse najboljše!

Marija z družino in prijatelji, ki te imamo radi.

Življenje niso dnevi,
ki so minili,
temveč dnevi,
ki smo si jih zapomnili.
(Paulenko)

V spomin

BRANKU JAVORNIKU

1952 - 2012

V mesecu septembru nas je pretresla žalostna novica, da smo člani Društva gluhih in naglušnih Koroške za vedno izgubili kolega Branka Javornika.

Kot dolgoletnega člana se ga bomo spominjali in pogrešali predvsem pri športnem udejstvovanju, saj je bil uspešen v igranju šaha, za kar smo prejeli nekaj priznanj in pokalov. Zelo rad je prihajal v društvo in se družil z nami, česar mu zdravje v zadnjem času ni dopuščalo.

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

Iskreno sožalje mami, bratu in sestri z družinama.

Člani Društva gluhih in naglušnih Koroške

Summary – povzetek

Slovenia has been known for its organised activity of deaf and hard-of-hearing since 1931 therefore Slovenian Deaf and Hard-of-Hearing Clubs Association has been one of the oldest disability organisations in the country. Celebrating 50th anniversary of Posavje Krško Club on third Saturday in September the Association also organised the Celebratory Academy to mark the International Day of the Deaf.

After many interventions and requests we finally succeeded to meet with representatives of the Ministry responsible for language policy. Discussing national programme we expressed our concerns and emphasised the importance of sign language to be equal with Slovenian language. Unfortunately the Ministry still hasn't issued the final proposal to be sent to the Government.

Participating at the international conference covering Multilingualism in Europe as the only representative from Slovenia we presented the project referring to Slovenian and International Sign Language on the Web.

After extensive negotiations the National Television finally lent an ear to deaf community's needs and provided sign language interpretation of so called 'Chronicle

from Slovenia' part of the news. Therefore since the end of September deaf persons have been following the news with the help of subtitles and the Chronicle in the sign language as well.

National Television finally broadcasted some videos being made in coproduction with our Association. Videos are also being broadcasted at the local TV stations and were placed on various social networks. We were pleasantly surprised by the support shown from Kolosej multiplex where on the International Day of the Deaf our videos were broadcasted before every movie.

Management Board decided to organise additional social rehabilitation in the area of personal assistance for the most vulnerable hearing impaired persons.

In the scope of preparation for eventual attendance at the European Championship Slovenian Deaf Futsal Team took part at the international tournament in Prague. With excellent performance they defeated four competing teams and won the golden medal. Attending international deaf tennis competitions Marino Kegl is carrying on with success defeating his competitors and winning the golden medal at the tournament in Slovakia. Congratulations to all.

RAZPIS ZA UPORABO POČITNIŠKIH ZMOGLJIVOSTI MED BOŽIČNO-NOVOLETNIMI PRAZNIKI IN ZIMSKIMI POČITNICAMI

V začetku oktobra je bil v vsa društva poslan razpis za uporabo počitniških zmogljivosti za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo oseb z okvaro sluha med božično-novoletnimi prazniki in zimskimi počitnicami.

Društva bodo prijave zbirala do 9. novembra 2012 in jih posredovala Zvezi.

Termini uporabe počitniških zmogljivosti

Božično-novoletni prazniki (Kranjska Gora, Moravske Toplice in Piran):

- **od 21. decembra 2012 do 25. decembra 2012,**
- **od 25. decembra 2012 do 29. decembra 2012,**
- **od 29. decembra 2012 do 1. januarja 2013.**

Zimske počitnice (Kranjska Gora in Moravske Toplice):

Zimske počitnice za območje jugovzhodne Slovenije (razen občin Ribnica, Sodražica, Loški Potok, Kočevje, Osilnica in Kostel), koroške, podravske, pomurske, savinjske in spodnje-posavske regije:

- **od 15. februarja 2013 do 19. februarja 2013,**
- **od 19. februarja 2013 do 23. februarja 2013.**

Zimske počitnice za območje gorenjske, goriške, notranjsko-kraške, obalno-kraške, osrednjeslovenske in zasavske regije ter občin jugovzhodne Slovenije – Ribnice, Sodražice, Loškega Potoka, Kočevja, Osilnice in Kostela:

- **od 23. februarja 2013 do 27. februarja 2013,**
- **od 27. februarja 2013 do 3. marca 2013.**

